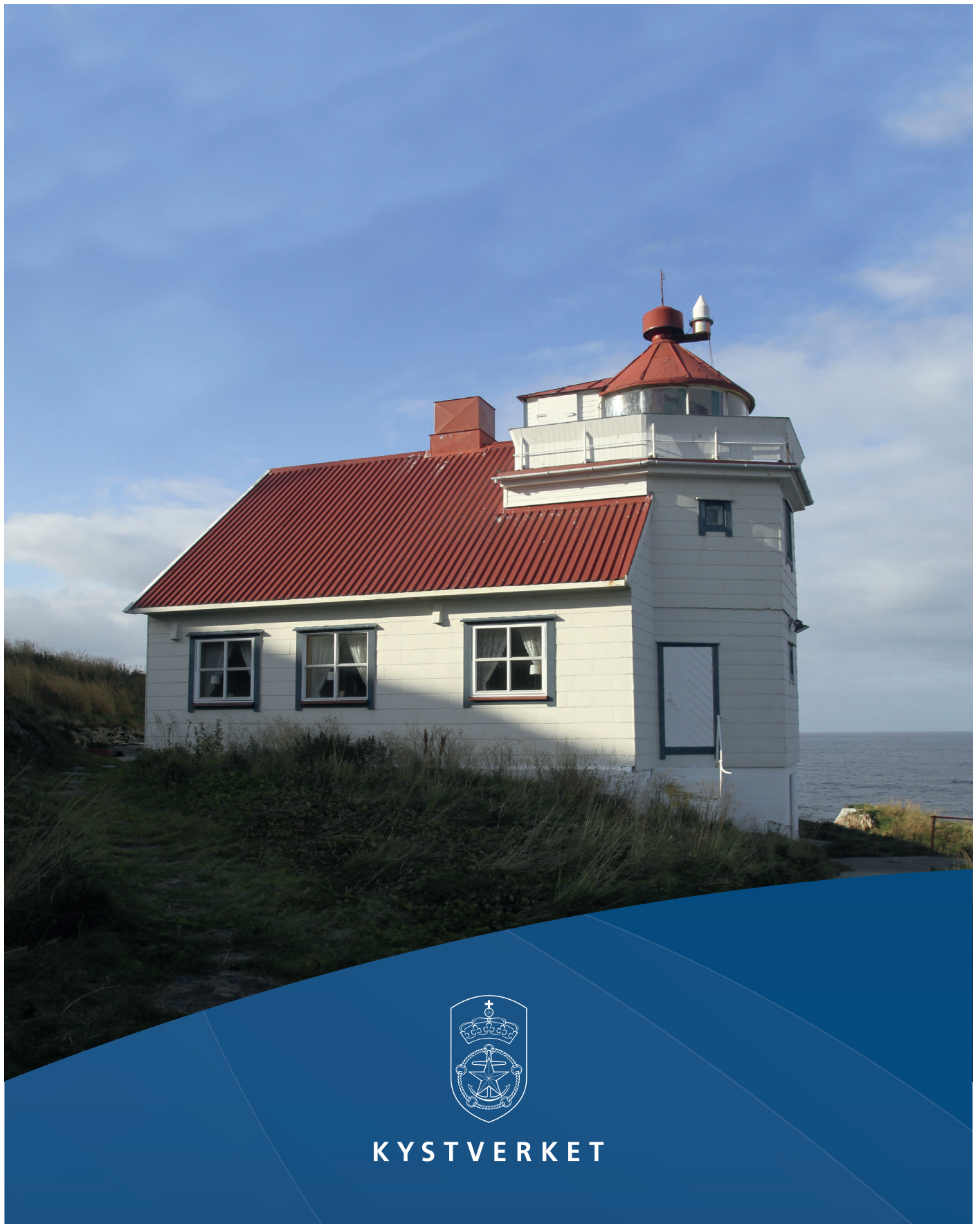

FORVALTNINGSPLAN FOR **HEKKINGEN FYRSTASJON** LENVIK KOMMUNE • TROMS FYLKE

INNHOOLD

GENERELL DEL

Kystverkets fyrstasjoner.....	3
Innledning	3
Fredningsprosessen.....	3
Fredning av bygningene.....	3
Fredning av området som helhet.....	3
Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen	3
Vernemyndighet.....	3
Kravet om forvaltningsplan.....	3
Hensikten med forvaltningsplanen	3
Ny bruk – på fyrenes premisser.....	4
Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere	4
Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen	5
Formidling	5
Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene.....	5
Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider.....	6
Krav til håndverkere	6
Vedlikeholdshåndbok.....	6
 Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern og vedlikehold.....	6
Grunnholdninger til vern	6
Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper:	6
Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper.....	6
Større vedlikeholdsarbeider og endringer	7
Tilbakeføring	7

SPESEIELL DEL

Hekkingen fyrstasjon	8
Kart og situasjonskart.....	9
Kart over det fredete området.....	10
Faktaopplysninger om Hekkingen fyrstasjon.....	11

Bygningspresentasjoner

1. Fyr og bolig.....	13
3. Maskinhus	17
4. Tidligere fjøs	20
5. Uthus	23
6. Bolig	27
7. Naust	30
9. Oljekjeller	32
Andre objekter på eiendommen	34

Det fredete området	35
----------------------------------	-----------

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner.....	36
---	-----------

Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Hekkingen fyrstasjon.....	37
---	-----------

Vedlegg 3: Tilstandsoversikt Hekkingen fyrstasjon.....	47
---	-----------

Vedlegg 4: Tilstandsanalyse av Hekkingen fyrstasjon

1. Fyr og bolig.....	48
3. Maskinhus	52
4. Tidligere fjøs	56
5. Uthus	59
6. Bolig	63
7. Naust	67
9. Oljekjeller	70

Forsidefoto: Fyr og bolig på Hekkingen, Kystverket 18.9.2014.

Øvrige foto: Kystverket 18. og 19.9.2014.

GENERELL DEL

Tranøy fyrstasjon på Hamarøy, Nordland. Foto: Kystverket.

Kystverkets fyrstasjoner

Innledning

Fyrstasjonene forteller om en spesiell og svært viktig del av norsk historie. Satsingen på utbyggingen av fyrvesenet er en av de største i den norske stats historie, og utbyggingen av fyrstasjonene har bidratt til å utvikle Norge til den sjøfartsnasjon vi har vært og fremdeles er. Fyrstasjonene er også omfattet av en stor og stadig økende interesse, og ikke minst har de ofte en sterkt identitetsskapende funksjon for lokalbefolkningen. De fleste fyrstasjoner er monumenter i kystlandskapet, og Kystverket er som eier forpliktet til å forvalte disse kulturminnene med respekt for dem som har vært med på å bygge opp den maritime infrastrukturen vi i dag forvalter, og med omtanke for dem som kommer etter oss.

Fredningsprosessen

På bakgrunn av "Nasjonal verneplan for fyrstasjoner", som kom i 1997, fattet Riksantikvaren i tiden frem til 2001 vedtak om fredning etter kulturminneloven av 83 fyrstasjoner. Av disse er i dag 68 helt eller delvis fremdeles i Kystverkets eie (se oversikten i vedlegg 1). I 2001 besluttet Stortinget at de siste 31 bemannede fyrstasjonene skulle avbemannes, og denne prosessen ble avsluttet i 2006. Gjennom tidene er mange fyrstasjoner solgt, men i St.prp. nr. 29 (2006 – 2007) ble den da pågående avhendingsprosessen stoppet, og det ble bestemt at Kystverket skulle eie fyrstasjonene (med unntak for mulig overføring til Direktoratet for naturforvaltning). Samtidig ble det bestemt at Kystverket skulle stå for utleie slik at fyrstasjonene kunne gjøres tilgjengelige for allmennheten. Dette innebærer at "vern gjennom bruk" vil være et viktig prinsipp for etatens forvaltning av fyrstasjonene.

Fredning av bygningene

Bygningene på fyrstasjonen er fredet i henhold til § 15 i kulturminneloven. Dette innebærer at det ikke er tillatt å rive bygningene eller deler av disse, eksteriøret må ikke bygges om, heller ikke interiøret der dette er særskilt nevnt. Planløsningen kan ikke endres, og det kan ikke skiftes ut bygnings-elementer eller materialer. Alt vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle

materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

Fredning av området som helhet

Området rundt bygningene er fredet i henhold til § 19 i kulturminneloven. Hensikten er å bevare anleggets virkning i landskapet, og sørge for at anleggets karakter blir bevart. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Eldre strukturer som gjerder, rekkverk, jordkjellere, tekniske installasjoner osv skal ikke fjernes eller endres uten at det har vært nødvendig kontakt med vernemyndighetene. Det er viktig å bevare stedets egenart, og dette gir også en sentral premiss for hvordan det kan legges til rette for ny bruk av fireiendommene.

Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen

I fredningsvedtakene står det at fredningen ikke skal være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen. Dette betyr imidlertid ikke at Kystverket uten videre kan fjerne eller gjøre endringer på teknisk utstyr, selv om dette er sikkerhetsmessig begrunnet. Andre formuleringer i de forskjellige fredningsvedtakene gjør også at det kan være nyanser i hva som er tillatt og hva som er søknadspliktig. Generelt er det best å gå ut ifra at alle tiltak er søknadspliktig, spesielt i selve fyret, som er interiørfredet. Det er viktig at regionen har en god dialog med vernemyndighetene i en tidlig fase, ikke minst fordi etaten da kan få veiledning slik at planlagte tiltak kan bli gjennomført på en måte som også best mulig ivaretar hensynet til kulturminnet.

Vernemyndighet

Ansvar for den konkrete oppfølgingen og forvaltningen av fredningsvedtakene for de enkelte fyrstasjoner er delegert fra Riksantikvaren som nasjonal vernemyndighet til fylkeskommunenes regionale kulturminneforvaltning. Det er følgelig fylkeskommunen som skal behandle søknader om dispensasjon ved tiltak som krever slik tillatelse, og det er den aktuelle region i Kystverket som kan sende søknad om dispensasjon.

Kravet om forvaltningsplan

I henhold til kgl. res. av 1. september 2006 skal det utarbeides forvaltningsplan for alle fredede eiendommer i statens eie. I forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer er det bestemt at forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren, som skal sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

Hensikten med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal både gi kunnskap om viktige generelle prinsipper for forvaltningen av fyrstasjonene som fredede kulturminner, og gi forståelse for det helhetlige miljøet og det særpreget som karakteriserer den enkelte fireiendommen, og som skal ivaretas i vernesammenheng.

Hensikten er å sørge for et best mulig utgangspunkt for å stille de rette spørsmålene og finne de rette løsningene når det gjelder vedlikehold, bruk og utvikling av den aktuelle fyrstasjonen.

Forvaltningsplanen består av en generell del, som er felles for alle fyrstasjonene, og en spesiell del, som omhandler den enkelte fyrstasjon.

Forvaltningsplanens spesielle del vil inneholde:

- Relevante eiendomsdata
- Presentasjon av fyreiendommen som helhet, de enkelte bygninger, anlegg og tekniske installasjoner, og området.
- Vurdering av utviklingsmuligheter for fyrstasjonen som helhet samt for de enkelte bygninger
- Eventuelle spesielle forhold for den aktuelle fyrstasjon
- Bygnings- og konstruksjonsdokumentasjon (foto og tegninger)
- Tilstandsanalyse, eventuelt med konkrete forslag til tiltak
- Historisk dokumentasjon
- Fredningsvedtaket

Når det gjelder historisk dokumentasjon, vil ikke den kunne være uttømmende i forvaltningsplanen for den enkelte fyrstasjon. Det er derfor viktig at man ved planlegging av konkrete tiltak, som tilbakeføring eller formidling, går aktivt inn for å finne ytterligere informasjon. Her vil Senter for eiendom og kultur og Kystverkmusea kunne bistå regionene og leietakerne.

Senter for eiendom og kultur har ansvaret for koordineringen av etatens arbeid med forvaltningsplaner. Utarbeidelsen av de konkrete forvaltningsplanene for de enkelte fyrstasjonene gjøres i nært samarbeid mellom regionene og Senter for eiendom og kultur.

Ny bruk – på fyrenes premisser

Ny bruk gjør det ofte ønskelig og noen ganger nødvendig med endringer av bygninger og tilrettelegging på området. Det er viktig å bruke tid på å vurdere hvordan slike tiltak kan gjøres så skånsomt som mulig, og uten at fyreiendommens egenart blir skadelidende. En liten endring ett sted kan virke harmløs, og det samme kan en annen et annet sted, og en tredje... men summen av disse delene kan bli en dårlig helhet som gir en lite harmonisk utvikling av stedet. Forvaltningsplanen skal bidra til at det blir lettere å ha helheten for øye når mulige endringer vurderes. I gjennomgangen av fyreiendommen som helhet og de enkelte bygninger blir det konkretisert forhold som det vil være viktig å ta hensyn til ved planlegging av større

vedlikeholdsarbeider og endringer, og det indikeres mulige bruksområder og utviklingspotensiale som Kystverket mener vil ivareta stedets egenart. Enkelte steder er det naturlig å gi klare føringer om hvor det vil være aktuelt å vurdere tilbakeføring, og eventuelt til hvilken epoke.

Fra Store Torungen. Foto: Kystverket.

Det lar seg oftest gjøre å finne gode løsninger som forener vern med ny bruk, selv om løsningene kan bli annerledes enn det man først så for seg. Å finne slike løsninger krever grundighet, vilje og kompetanse i både planlegging og gjennomføring av arbeidene. Felles samtaler mellom Kystverket som eier, leietaker som bruker, kommunen som forvalter av plan- og bygningsloven og fylkeskommunen som forvalter av fredningsvedtaket, vil ofte være vel anvendt tid – og ikke minst hvis diskusjonene kan finne sted nettopp på fyrstasjonen. Stedet er i høyeste grad part i saken, og kan ofte gi føringer gjennom sin tilstedeværelse!

Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere

Kystverket er avhengig av et samarbeid med leietakere som er interessert i å bidra til å ta vare på den viktige kulturarven som fyrstasjonene representerer. Staten vil i liten grad selv kunne benytte den bygningsmassen som er på fyrstasjonene utover de bygningene som er direkte knyttet til den tekniske driften av navigasjonsinstallasjonen, slik som maskinhus og fyrtårn. Vern gjennom bruk forutsetter et aktørsamarbeid, der gjerne også lokale og regionale myndigheter er engasjert, enten som leietakere, eller som aktive premissleverandører og bidragsytere i utviklingen av stedet.

Kystverket benytter en standard leieavtale ved utleie av fyrstasjoner, også for de som ikke er fredet. Avtalen har følgende generelle formål og forutsetninger:

- Uavhengig av om eiendommen er helt eller delvis fredet, skal eiendommen bevares og sikres som kulturminne, og eiendommens egenart skal bevares.

- Leietaker skal ivareta og videreutvikle allmennhetens adgang til fyreiendommen. Leietakers aktivitet på stedet må tilpasses allmennhetens interesser slik at den ikke kommer i konflikt med disse interessene.
- Leietaker forplikter seg til å holde utleier løpende orientert om planene for utviklingen og bruken av leieobjektet.
- Utleier vil bidra med rådgivning ved videre vedlikehold og istandssetting av leieobjektet. Utleier vil løpende vurdere mulighetene for å bidra til vedlikehold og/eller oppgradering av leieobjektet ut fra de til enhver tid gitte budsjetttrammer.
- Leietaker må ikke bruke, eller tillate at andre bruker, leieobjektet til bolig.
- Leietaker forplikter seg til å legge særlig vekt på miljøvern i forhold til bruk og vedlikehold av leieobjektet.

I tillegg skal det formuleres egne punkter som uttrykker formål og forutsetninger for leieforholdet ved den enkelte fyrstasjon. En slik formålsparagraf i en leieavtale understreker nødvendigheten av et nært samarbeid og tett kommunikasjon mellom Kystverket og leietakerne – dette er ikke et vanlig leieforhold, men gjelder samarbeid om et kulturminne!

Avtalen omtaler også samarbeidet om vedlikeholdsarbeidet på fyrstasjonen. Det er Kystverket som i siste instans er ansvarlig for å sette opp arbeidsprogram for det enkelte år og gi nødvendige føringer for hva som skal gjøres og på hvilken måte. Bortsett fra ved kritiske hendelser, slik som ved stormskader, skal ikke leietaker utføre noen tiltak på eiendommen uten at dette er godkjent av eier. Det er også eier som er ansvarlig for at alle nødvendige tillatelser er innhentet fra vernemyndighetene.

Kjeungskjæret fyrstasjon, Sør-Trøndelag. Foto: Kystverket.

Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen

Fredningsvedtaket er styrende for forvaltningen av fyreiendommen, og er rettslig bindende. Forvaltningsplanen er ikke rettslig bindende, men uttrykker Kystverkets vurdering av hva som vil

være en naturlig presisering og konkretisering av fredningsvedtaket, og etatens oppfatning av hvordan den fredede eiendommen bør utvikles. Konkrete tiltak kan ikke gjennomføres uten at vernemyndighetene har fattet vedtak om at de kan iverksettes. Det er Kystverket i den enkelte region som søker vernemyndighetene i det aktuelle fylke om tillatelse til tiltak.

Formidling med nytt elementsystem i betong. Foto: Kystverket.

Formidling

Fyrstasjonene er nasjonale kulturminner som skal dokumentere en viktig del av vår maritime kulturarv og Kystverkets historiske innsats for å trygge ferdsele til sjøs. Samtidig er det et mål med fredningen at kunnskap om disse kulturminnene og deres historiske kontekst skal kunne formidles til allmennheten. Det er derfor viktig at all ny bruk bidrar til kunnskapsformidling og opplevelse av historien. Kystverket vil i samarbeid med Kystverkmusea (ved Lindesnes fyrmuseum) lage retningslinjer for utarbeidelse av formidlingsplaner for de enkelte fyrstasjonene, i et samspill mellom etaten, etatsmuseene og leietakerne. Det er videre utarbeidet en skiltmal for de fredede fyrstasjonene, for å gi etatens formidling av egen kulturhistorie et helhetlig, nasjonalt preg. Denne skiltmalen vil være styrende for hvordan utendørs informasjon og skilting utformes på de fredede fyrstasjonene. All utendørs informasjon skal godkjennes av Kystverket på forhånd.

Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene

På alle de fredete bygningene skal eksteriøret bevares mest mulig uendret. Enkelte bygninger er svært autentiske, mens andre er sterkt endret og modernisert. Ulike typer tiltak, som tilbakeføring og utskifting av bygningsdeler, vil derfor bli vurdert ulikt fra bygning til bygning.

Interiørene har for de aller fleste av fyrstasjonene ikke et like sterkt formelt vern som eksteriøret – unntaket er selve fyrtårnene, som er interiørfredet. For de øvrige bygningene er planløsning og konstruksjoner normalt omfattet av de enkelte fredningsvedtakene. Imidlertid bør en ved interiørmessige oppgraderinger og endringer legge vekt på å bevare størst mulig autentisitet med tanke på den historie fyrstasjonen skal formidle. Denne intensjonen må samtidig avveies i forhold til behovet for nødvendig bruksmessig oppgradering.

Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider

Alle endringer og større vedlikeholdsarbeider på en fredet bygning eller et fredet område skal dokumenteres. En søknad om tillatelse inneholder et minimum av beskrivelse av tiltaket, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentasjon. Det vil bli gitt nærmere retningslinjer for hvordan nødvendig dokumentasjon skal utføres og arkiveres.

Krav til håndverkere

Generelt må håndverkere som arbeider på fredete bygninger, ha nødvendig kunnskap og erfaring fra antikvarisk arbeid. Det er viktig å ha den rette holdningen til dette arbeidet, beherske aktuelle teknikker, og å ha faglig grunnlag for å kunne ta riktige valg når det gjelder materialer og metode.

I noen tilfeller vil det være nødvendig med spesialkompetanse for at resultatet skal bli tilfredsstillende. Dette kan være ved restaurering av vinduer, dokumentasjonsarbeid, blanding av maling etter historisk resept, konserveringsarbeider mm. Når vernemyndigheten gir tillatelse til endringer, kan det settes vilkår om at utførende håndverkere har antikvarfaglig kompetanse.

Geitungen fyrstasjon, Rogaland. Foto: Kystverket.

Vedlikeholdshåndbok

Det er behov for å sammenfatte retningslinjer for vedlikehold av fyrstasjonene, både de fredede og de ikke fredede, i en egen vedlikeholdshåndbok, og Kystverket er nå i ferd med å utarbeide en slik veileder. Denne prosessen vil også innebære nær kontakt med ulike vernemyndigheter, for å finne frem til løsninger som i størst mulig grad kan være felles for etatens fredede bygninger. I og med at søknad om dispensasjon avgjøres av den enkelte fylkeskommune, kan tolkning av og praksis i oppfølging av fredningsvedtakene variere noe fra fylke til fylke. En vedlikeholdshåndbok bør kunne bidra til å harmonisere praksis ut fra et nasjonalt perspektiv, selv om den naturligvis ikke vil kunne erstatte kravene til saksbehandling i den enkelte sak.

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern

Grunnholdninger til vern

Kulturminner er en viktig del av vår samlede kulturarv. Bygningene dokumenterer tidligere tiders samfunnsforhold, levekår, liv og gjøremål,

byggeskikk og håndverksteknikker.

Gamle bygninger er ikke-fornybare ressurser, og de er primærkilder til kunnskap om fortida. Alle andre nedtegnelser, fotografier og registreringer innebærer grader av fortolkning. Bygningene er derfor en unik kilde til kunnskap og et umistelig grunnlag for framtidig forskning, enten det gjelder levekår, byggeteknikk, dekordetaljer eller lignende. Ved framtidig bruk og modernisering er det viktig at vi i minst mulig grad reduserer bygningenes verdi som historisk kilde. Som hovedregel skal man være svært varsom med å fjerne elementer i en fredet bygning – alle de historiske epokene som har nedfelt seg i det fysiske bygningsmiljøet, forteller en historie om bygningens og stedets utvikling. I noen tilfeller kan man imidlertid bli nødt til å prioritere mellom ulike faser. Unntaksvis kan det også vært aktuelt å tilbakeføre en bygning til en dokumentert tidligere tilstand.

Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper innen bygningsvernet

De viktigste grunnprinsippene er:

- Mest mulig av alle deler av bygningen skal bevares. Derfor må inngrepene ved vedlikehold og utbedring være så små som mulig.
- Det er bedre å vedlikeholde framfor å reparere, og det er bedre å reparere framfor å skifte ut.
- Det må brukes tradisjonelle materialer og metoder, både ved vedlikehold og eventuell utskifting.
- Skjulte deler av bygningen (konstruksjoner) er like viktige å ta vare på som synlige (overflater).
- Hvis man må endre, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske "arkivet" er bygningen selv.
- Gamle ombygginger og endringer av en bygning er ofte viktige å bevare. De kan fortelle om bygningens livshistorie gjennom skiftende stilretninger og bruk.
- Når noe fjernes eller endres, skal aktuell dokumentasjon bli nedtegnet og arkivert. I spesielle tilfeller sikres dokumentasjonen ved lagring av den fjernete bygningsdelen (nærmere retningslinjer vil bli utarbeidet for dette).
- Endringer skal om mulig være reversible. Når behovene endrer seg, kan de nye elementene fjernes og bygningen kan framstå slik den var før endringen.

Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper

Hovedregelen er at løpende vedlikehold utføres uten at vernemyndighetene trekkes inn, mens man må søke tillatelse for endringer. Grensen mellom vedlikehold og endring kan være vanskelig å definere, og ulike aktører kan ha ulik oppfatning av begrepene. Kulturminnevernets definisjon av vedlikehold er snever, i den hensikt å ivareta kulturhistoriske verdier.

Mange eiere har i beste mening utført "vedlikeholdsarbeid" på en slik måte at vernemyndighetene vurderer dette som endring/inngrep, som i verste fall er skadelig for kulturminnet. Dette kan for eksempel være bruk av for tett maling, som medfører avskalling og råteskader, eller utskifting av opprinnelige bygningsdeler som burde blitt istandsatt av en kyndig restaureringshåndverker. Vedlikeholdet av en fredet bygning er underlagt kulturminneforvaltningens overvåkning. Det kan oppstå usikkerhet om hva man kan utføre uten å spørre, og når man må søke om tillatelse.

Hovedprinsippet for vedlikehold av gamle bygninger er å bevare mest mulig av de gamle bygningsdelene og å hindre skader. Dette gjelder både synlige og skjulte konstruksjoner og elementer. Vedlikeholdet skal om mulig skje på samme måte som da huset ble bygget, med samme teknikk, utførelse og materialbruk. I praksis vil dette noen ganger bety merarbeid, andre ganger krever det bare omtanke og kompetanse.

Homlungen fyrstasjon, Østfold. Foto: Kystverket.

Ved å bevare de gamle bygningsdelene og overflatene beholder bygningen sin autenticitet, og dermed sin vitenskapelige kildeverdi og opplevelsesverdi. En kopi kan aldri fullt ut erstatte de opprinnelige bygningsdelene. Selv om kopien er nøyaktig likt utført, er minst to dimensjoner gått tapt:

1. Aldersverdien: Spor av "tidens tann" er borte. Vi kan ikke lenger berøre de samme materialene som våre forgjengere.

2. Sannhetsgehalten: Hvordan kan våre etterkommere vite at kopien er nøyaktig utført?

Kan de stole på at historien og byggeteknikken som formidles, er identisk med den opprinnelige?

Større vedlikeholdsarbeider og endringer

Det må søkes om tillatelse for større vedlikeholdsarbeider, større reparasjoner og endringer i en fredet bygning. Som oftest blir det gitt tillatelse når endringene er små og tiltaket er nødvendig for fortsatt bruk. Kulturminneforvaltningens oppgave er å passe på at det ikke blir gjort så mange endringer i årenes løp at det til slutt er lite igjen av det opprinnelige huset.

Eksempler på større vedlikeholds-/istandssettingsarbeider som krever tillatelse:

- endring av utvendig malingtype/farge, fjerning av eldre malinglag, overmaling av dekor og lignende
- vedlikehold av utvendig kledning som innebærer et betydelig omfang utskifting av råteskadet virke
- restaurering av vinduer der det er råteskader som innebærer betydelig innspunsing av nytt virke og forbedring/endring av tekniske løsninger

Eksempler på andre endringer som krever tillatelse:

- utskifting av bygningselementer, som utvendig panel, vinduer og ytterdører
- tildekking eller fjerning av eksisterende utvendige overflater
- oppsetting eller riving av innvendige lettvegger
- installering av våtrom eller kjøkken etc.
- fasadeendringer
- oppføring av tilbygg
- tilbakeføring til tidligere dokumenterbar tilstand

Et overordnet prinsipp er at alle endringer om mulig skal gjøres reversible, slik at de i framtida kan la seg tilbakeføre. Endringer og tilføyelser skal kunne fjernes uten at bygningen blir forringet. I praksis kan dette eksempelvis innebære at nye skillevegger festes slik at de lett kan fjernes uten å sette merkbare spor.

Tilbakeføring

Når vernemyndighetene skal vurdere forslag til endringer, vil de ta hensyn til hvilken periode – eventuelt flere perioder – i bygningens historie som fredningen søker å bevare. Hvis det er foretatt endringer i nyere tid, kan det i noen få tilfeller være aktuelt å tilbakeføre bygningen til et tidligere eller opprinnelig utseende. Dette kan gjelde et helt eksteriør, deler av bygningen, enkelte rom eller mindre bygningsdeler og detaljer. Følgende premisser og forutsetninger bør ligge til grunn for at en tilbakeføring skal kunne vurderes:

- Det foreligger sikker, god og tilstrekkelig dokumentasjon (tegninger, fotografier eller lignende) av den opprinnelige situasjonen.
- Tilbakeføring basert på gjetting kan normalt ikke godtas.
- De nyere tilføyelsene som fjernes eller tildekkes, har relativt lav/underordnet verdi.
- Kulturminnet er ikke for sterkt endret. Hus som har fått ny takform, hovedvolum eller lignende bør bevares slik de er. Tilbakeføring av vindustyper og kledning på en bygning med intakt hovedform, kan derimot være aktuelt.

HEKKINGEN FYRSTASJON SPESEIELL DEL

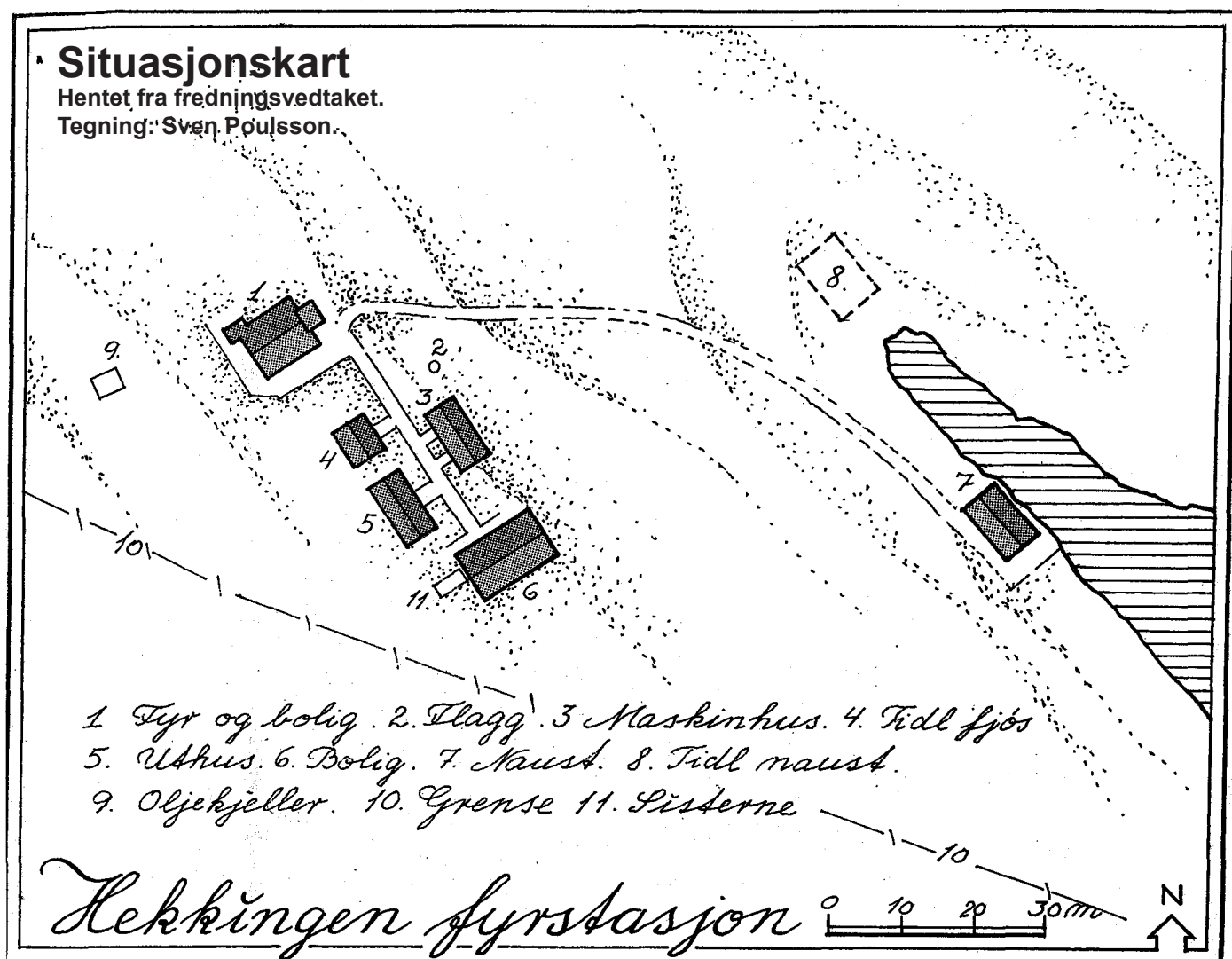

Kart

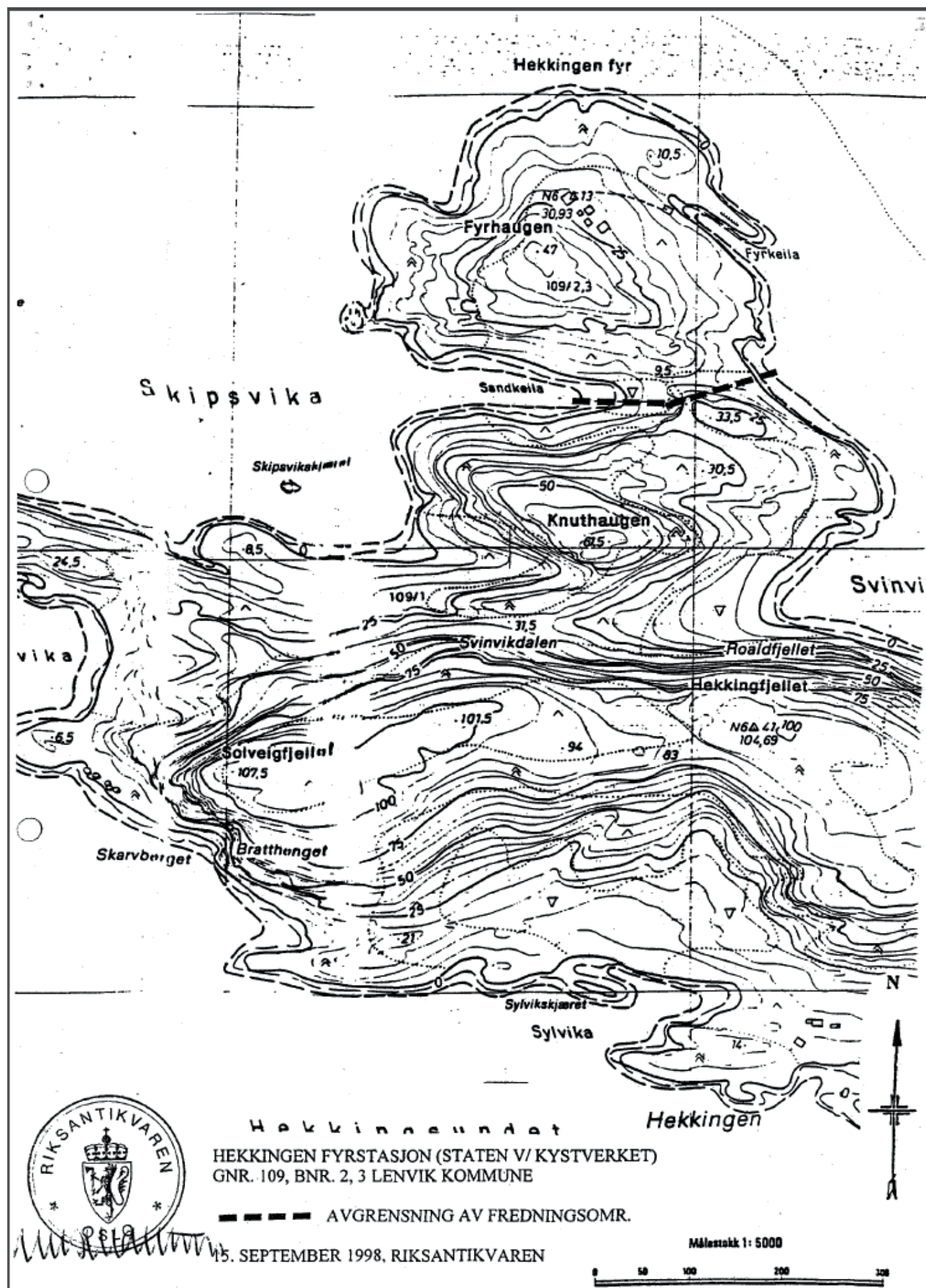
Situasjonskart

Hentet fra fredningsvedtaket.
Tegning: Sven Poulsson.

Over: Tegning etter kroki fra 1911, rev. 1981.

Kart over fredningsområdet ved Hekkingen fyrstasjon:

Faktaopplysninger om Hekkingen fyrstasjon

Eiendomsinformasjon			
Opprettet		1859	
Fylke	Troms	Region	Kystverket Troms og Finnmark
Kommune		1931 Lenvik	
Fyrlistennummer		862500	
Dato for fredningsvedtak		1. november 2000	
Andre vernebestemmelser		Fyrstasjonen ligger i Hekkingen landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Forskrift om Verneplan for kystregionen i Troms fylke, vedlegg 19, Hekkingen landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Lenvik kommune, Troms. FOR-2004-06-04-860	
Eiendom (kommunenr., gårdsnr., bruksnr.)		1931/109/2,3	
Nummer i Askeladden	87453	Grunneier	Staten v/ Kystverket
Utleie		Sommerøy Arctic Hotel	

Oversikt over registrerte bygninger og konstruksjoner

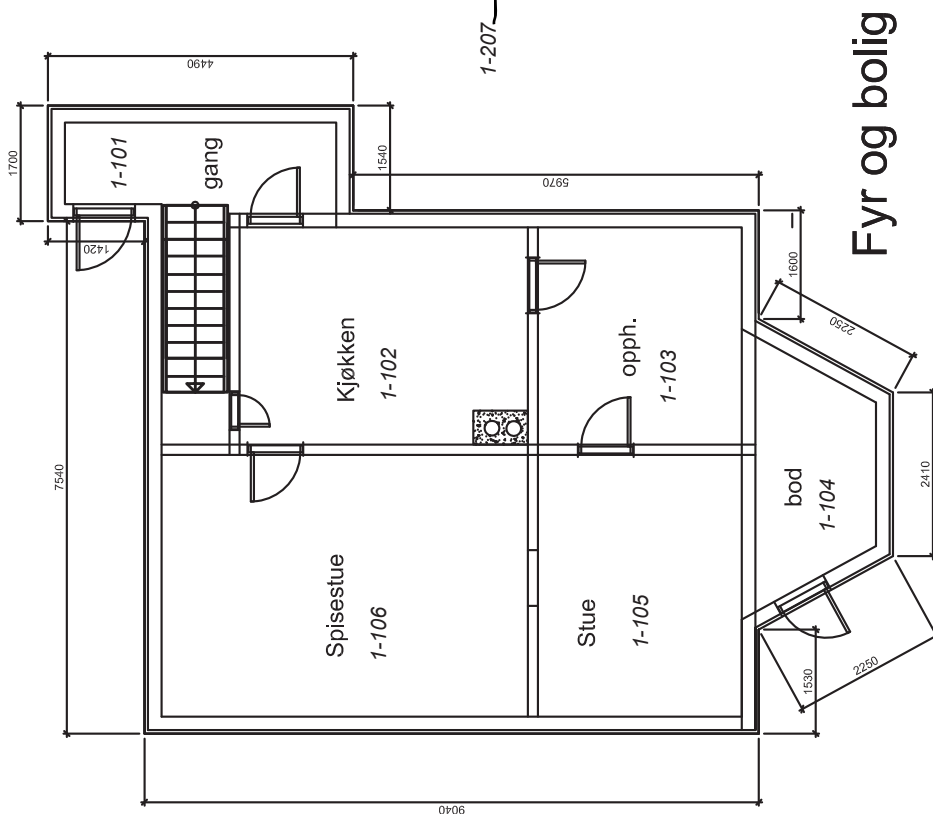
Byggnr. i fredn. vedtaket	Bygnings-type	Bygg-status	GAB-nr.	Nummer i Askeladden	Verneklasse / §	Omfanget av fredningen
1	Fyr og bolig	Intakt	191770919	87453-1	Klasse 1, kulturminneloven § 15	Fredningen gjelder fyrtårnets eksteriør og interiør og boligens eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.
3	Maskinhus	Intakt	191770900	87453-2	Kl. 1, kml § 15	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.
4	Tidl. fjøs	Intakt	191754255	87453-3	Kl.1, kml § 15	Samme som i feltet over
5	Uthus	Intakt	191770897	87453-4	Kl. 1, kml § 15	Samme som i feltet over
6	Bolig	Intakt	191770870	87453-5	Kl. 1, kml § 15	Samme som i feltet over
7	Naust	Intakt	191770889	87453-6	Kl. 1, kml § 15	Samme som i feltet over
9	Oljekjeller	Delvis intakt			Kl. 1, kml § 15	Samme som i feltet over
	Det fredete området				Kl.1, kml § 19	Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter eiendommen som fyrstasjonen ligger på, gnr. 109 bnr. 2, 3. Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 15. sept. 1998 og påført Riksantikvarens stempel, se forrige side.

Litt om fyrstasjonens historikk	I 1854 ble det satt opp en kjegleformet steinvarde på det høyeste punktet på øya Hekkinga. Til tross for at steinvarden var den høyeste som ble bygt i landet, ville man bare fire år etter sette opp et fyr for å lette innseglinga til Malangen, hovedinnløpet til Tromsø. Hekkingen fyr ble tent 24. september 1859 som et innseilingsfyr. Hekkingen hadde allerede en lang historie som losstasjon. Fyrstasjonens bygninger ligger tett samlet på rekke i landskapet, og består foruten fyrbygningen med et 9,8 m høyt tårn, av maskinhus, bolig og 2 uthus. Stasjonen omfatter i tillegg en gammel steinmurt oljekjeller, naust og landing, og ruiner etter tidligere naust og båtopptrekk. På tårnet i fyrbygningen ble det satt opp et lyktehus, levert av Nes Jernverk. Et 4. ordens linseapparat ble installert. Arbeidsleder for Hekkingen fyr var C.F.A. Le Maire. Etter byggingen fikk han jobben som fyrvokter på Hekkingen. Tre år senere søkte han avskjed, men begynte å jobbe for Fyrdirektoratet igjen i 1868 som bygningskyndig assistent. I 1874 ble det bygd et bryggerhus med matbod. Nye lamper for parafinolje ble montert i 1883. I 1901 ble det montert en større lykt og et nytt fyrapparat med en 3. ordens linse. Fyret fikk ny skjerming med klipp og fargete sektorer. Klippapparatet hadde opptrekk hver 12. time. I havnen ble det bygget en beskyttelsesmur ved landingen og en kai med kran. Stasjonen ble omgjort til tørnstasjon rundt 1960. Det ble også bygget en ny bolig med felles stue, kjøkken og bad. De tre fyrbetjentene fikk hvert sitt værelse. Et radiofyr ble etablert i 1962. Fyrstasjonen ble elektrifisert i 1963 med strøm fra dieselaggregat. Aggregatene ble plassert i et eget maskinhus med batterirom og vaktrom. Stasjonen er modernisert, men har beholdt mye av sitt opprinnelige preg. I 2004 ble fyret automatisert og avbemannet.
Vernestatus	Fyrstasjonen er fredet etter kulturminneloven §15 (bygninger) og §19 (området). Hekkingen er foreslått vernet som naturreservat etter lov om naturvern i verneplanen for kystregionen i Troms.
Fra Riksantikvarens frednings-begrunnelse	Hekkingen fyrstasjon har høy aldersverdi som en av de eldste fyrstasjonene i Nord-Norge. Anlegget er en viktig del av miljøet ved innseilingen til Tromsø. I sosial- og næringshistorisk sammenheng er fyrstasjonen et representativt eksempel på en tidligere familiestasjon. Tidligere rommet uthuset bl.a. fjøs, en funksjon som kan gi et bilde av livet på fyrstasjonen utover selve fyrdriften. Det er spesielt fyrstasjonens beliggenhet Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi. Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området, i henhold til bestemmelsen i § 19. Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede hele eiendommen for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.
Fyrstasjonens egenart, sårbarhet og tålegrense	Hekkingen fyr er et innseilingsfyr.. Fyrstasjonens bygninger er plassert langs en "gate", noe som gir en samlet og fortettet karakter. Den gamle steinsatte oljekjelleren er en meget spesiell og karakteristisk bygning.
Kystverkets føringer for ny bruk og videre utvikling	Fyrstasjonen er utleid. Allmenheten har god adgang til stedet.

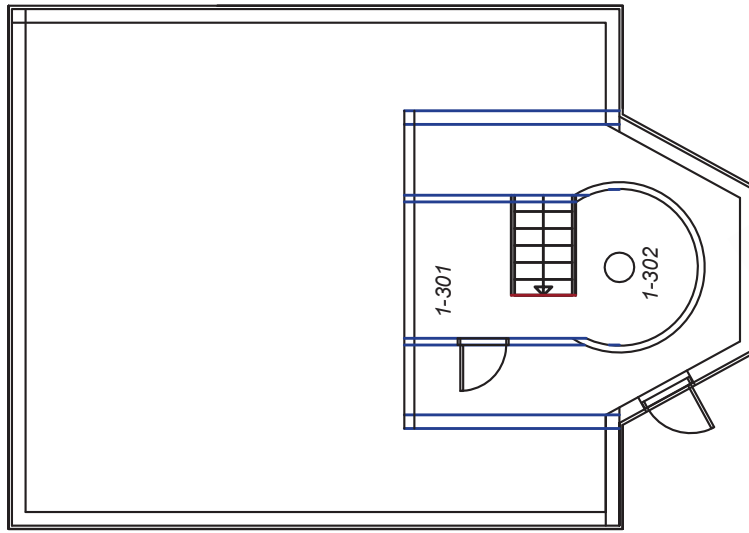
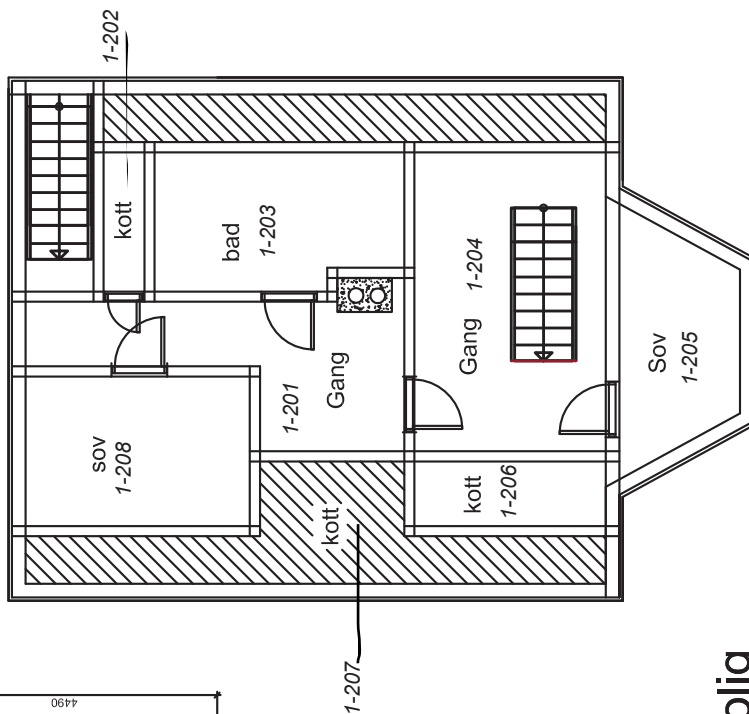
Bygningspresentasjoner:

1. Fyr og bolig

Bygningens navn	Fyr og bolig	
Nummer i Askeladden	87453-1	
GAB nr.	191770919	
Byggnr. i fredn.vedtak	1	
Byggeår	1860	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Fyrbolig	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder fyrtårnets eksteriør og interiør og boligens eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.	
Navigasjonsinstallasjon	2. ordens linse	
Bygningsbeskrivelse	Fyrboligen som ble oppført i 1860, er laftet og har saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med rødmalte bølgeblikkplater. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite og blå. Tårnet har tre etasjer med et lyktehus i rød malt støpejern på toppen. Et galleri omkranser lyktehuset. I 1901 ble det montert en større lykt og et nytt fyrapparat med en 2. ordens linse.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser. 2. Fundament: Betong 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Laft kledd med trekledning og eternittplater 7. Ytterdører: Panelte og isolerte ramtredører. Hvitmalte. 8. Vinduer: Flere typer, fra enkle trevinduer og store enkle glassvinduer i fyrlykt, til eldre vinduer med sprosser og innvendig varevinduer, og H-vinduer med sprosser og 2-lags isolerglass. 9. Tak: Saltak. 10. Taktekking: trapeskorrugerte aluminiumsplater, røslakkerte. 11. Takrenner og nedløp: Takrenner og nedløp mangler. 12. Beslag: Mønebeslag og div. beslag i forb. m. fyrlykt. 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk m plater eller trepanel. 16. Etasjeskiller: Bjelkelag med bord. 17. Innvendige trapper: Lukket tretrapp, malt. 18. Piper og ildsteder: Murt og pusset teglpipe. Ikke ført over tak. 19. Luker og ventilasjon: Mange lufteventiler / -hetter i yttervegg. 20. Galleri og balkong: Galleri rundt lyktehuset m snøskjerm.	
Endringshistorikk	Fyrboligen bygget om / forhøyet og en større lykt ble montert i 1901. Vinduer og dører skiftet (flere ganger?).	
Retningslinjer for videre utvikling	Det er verken nødvendig eller ønskelig med ytterligere bygningsmessige endringer av fyrboligen. Det skal normalt ikke være adgang til selve navigasjonsinstallasjonen for andre enn Kystverkets personell. Eventuell tilgang for besøkende skal være regulert i en egen instruks, og skal bare skje i følge med ansvarlig person.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket vil være søknadspliktig. Vedrørende fyrtårnet: Endring av eksisterende eller montering av ny fast innredning / installasjon er søknadspliktig. Dette gjelder også i forbindelse med Kystverkets egen virksomhet.	

Fyr og bolig

Fasade mot NØ

Fasade mot NV

Fasade mot SV

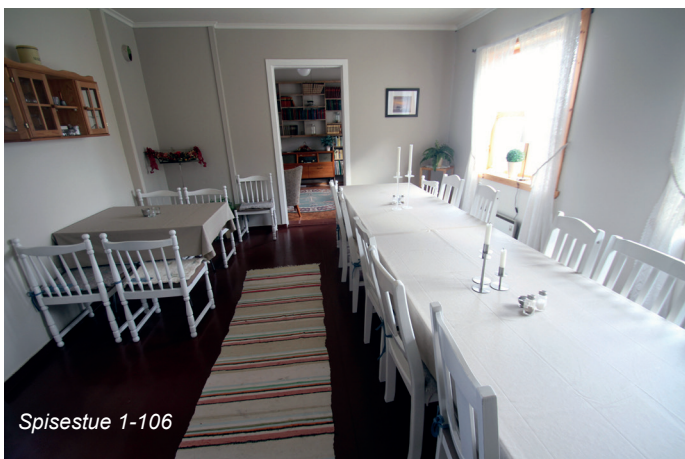
Fasade mot SØ

Stue 1-105

Spisestue 1-106

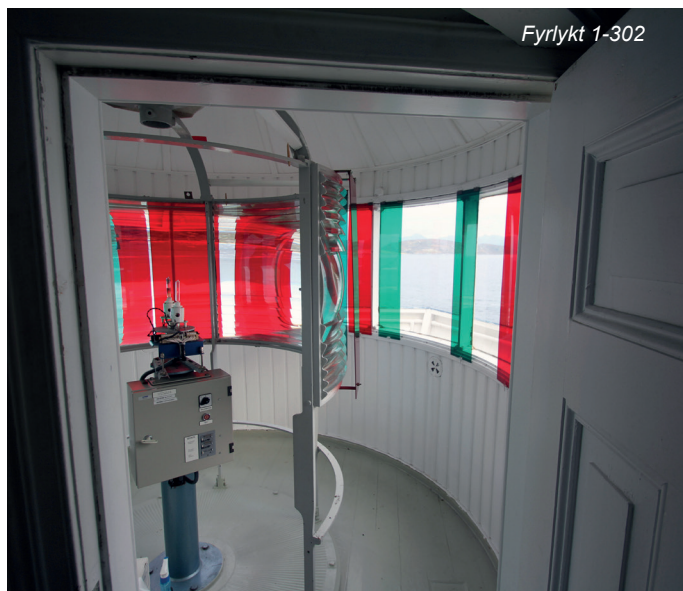

Opphold 1-103

Gang 1-201

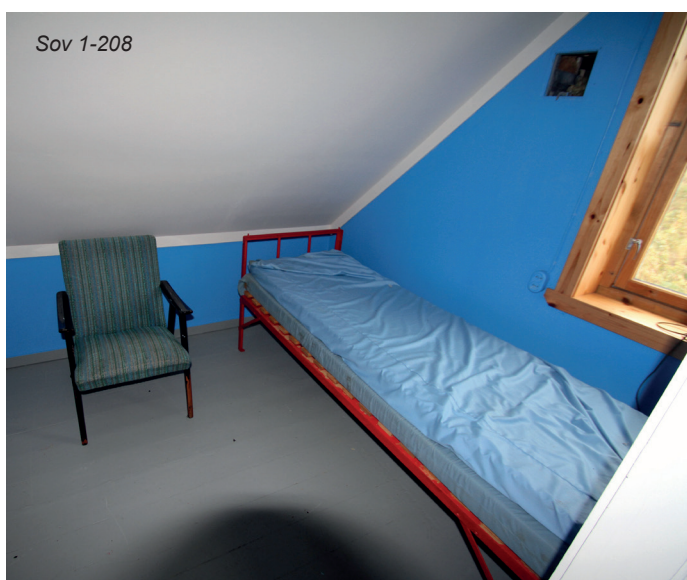
Fyrlykt 1-302

Sov 1-205

Kjøkken 1-102

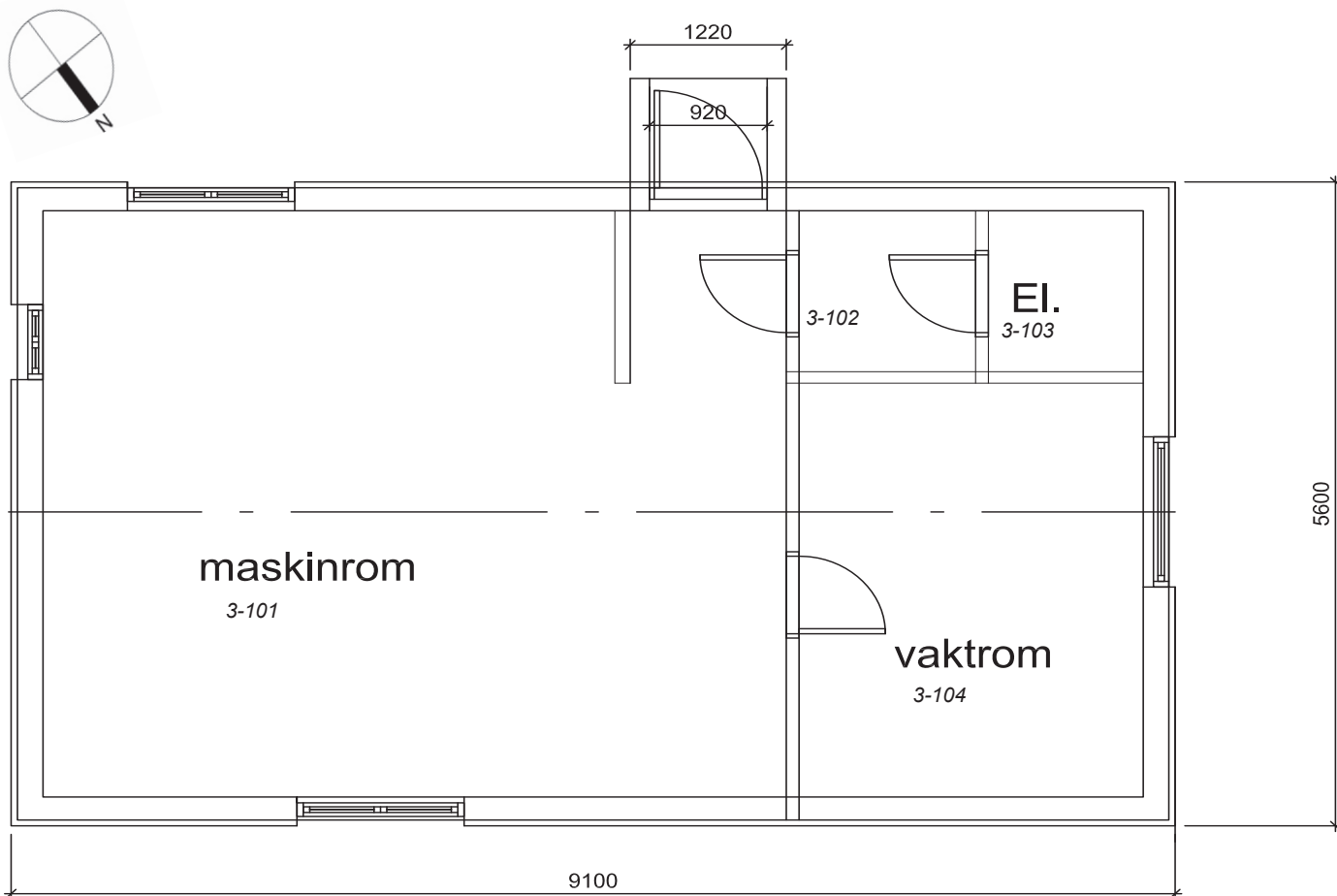
Sov 1-208

Trapp til 2. etg.

3. Maskinhus

Bygningens navn	Maskinhus	
Nummer i Askeladden	87453-2	
GAB nr.	191770900	
Byggnr. i fredn.vedtak	3	
Byggeår	1962	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Maskinhus	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Bygningen har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med rødmalte bølgeblikkplater. Inngangen er i et lite tilbygg med pulttak. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite og blå.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser. 2. Fundament: Betong 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med trekledning og eternittplater. 7. Ytterdører: Isolert og panelt ramtredør 8. Vinduer: Enkle trevinduer med sprosser og innv. varevinduer + H-vinduer. 9. Tak: Saltak 10. Taktekking: trapeskorrugerte aluminiumsplater, rød-lakkerte 11. Takrenner og nedløp: Lys grå plast 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med plater 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag med himling og gulvbord. 17. Innvendige trapper: Stige 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Ventilhetter i yttervegg. 20. Galleri og balkong: Ingen	
Endringshistorikk	Vindu skiftet i vaktrom. Taktekking skiftet. Eternittplater påsatt.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er i bruk som maskinhus og derfor lite egnet til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket vil være søknadspliktig.	

Under: Fasade mot SV

Under: Fasade mot SØ

Fasade mot NV

Fasade mot NØ

Til venstre: Fra maskinrommet 3-101

Under: Maskinrommet 3-101

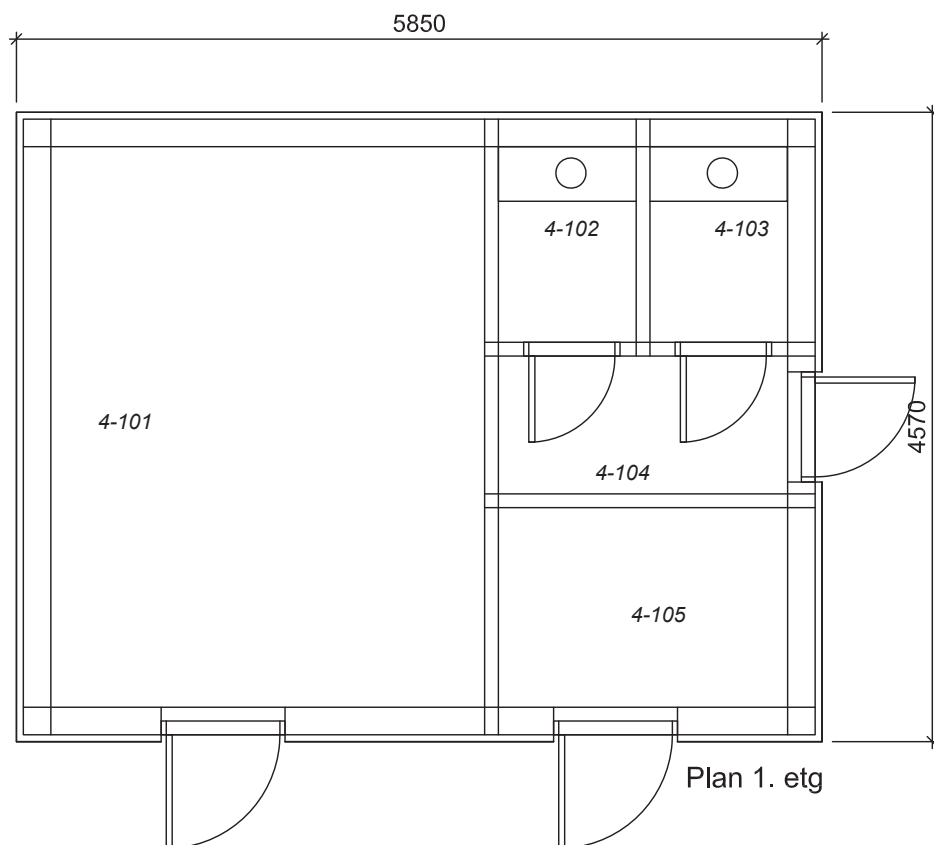

Under: Vaktrom 3-104

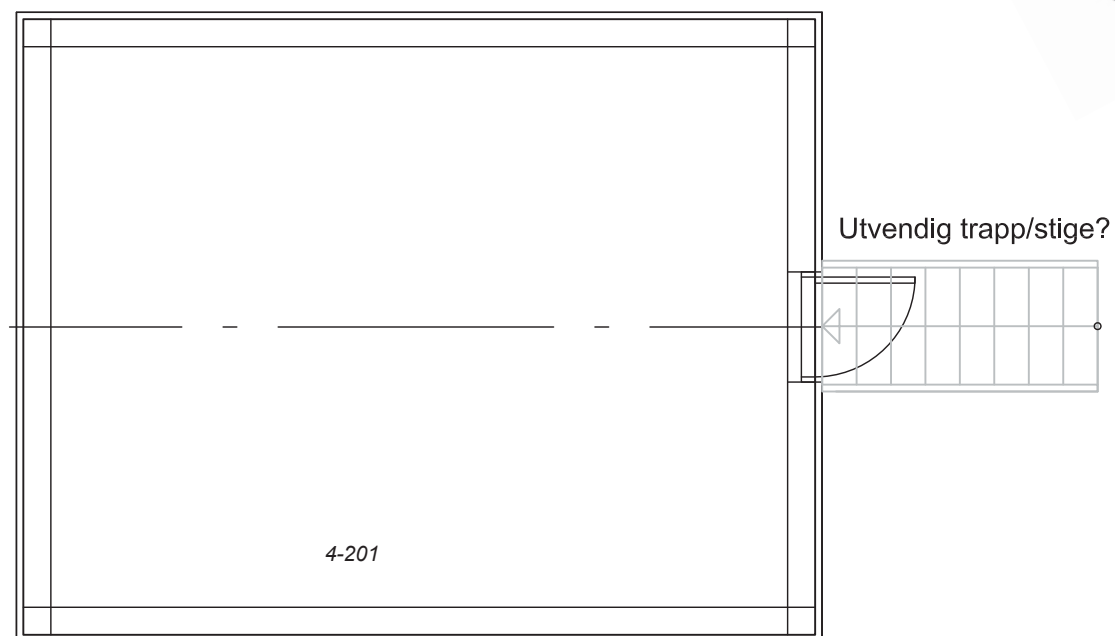

4. Tidligere fjøs

Bygningens navn	Tidligere fjøs (uthus)	
Nummer i Askeladden	87453-3	
GAB nr.	191754255	
Byggnr. i fredn.vedtak	4	
Byggeår	1859	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Fjøs	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Det tidligere fjøset er laftet og har saltak. Grunnmuren er malt hvit. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med rødmalte bølgeblikkplater. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite og blå.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser. 2. Fundament: Naturstein 3. Grunnmur: Naturstein 4. Utvendige trapper og ramper: Betong 5. Gulv på grunn: Bjelkelag og golvbord 6. Yttervegger: Laftetømmer m trekledning og eternitt 7. Ytterdører: Labankdører, hvitmalte 8. Vinduer: enkle trevinduer m sprosser. 9. Tak: Saltak med sperreband. 10. Taktekking: Trapeskorrugerte aluminiumsplater, rød-lakkerte. 11. Takrenner og nedløp: Plast. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk. 16. Etasjeskiller: Bjelkelag med bord. 17. Innvendige trapper: Opprinnelig utvendig trestige 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon	
Endringshistorikk	Lite er endret. Enkelte vinduer er skiftet, samt taktekking. Eternittplater lagt på ytterveggene.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

Plan loft

fasade mot NØ

Fasade mot NV

Fasade mot SV

Fasade mot SØ

Trinn av betong.

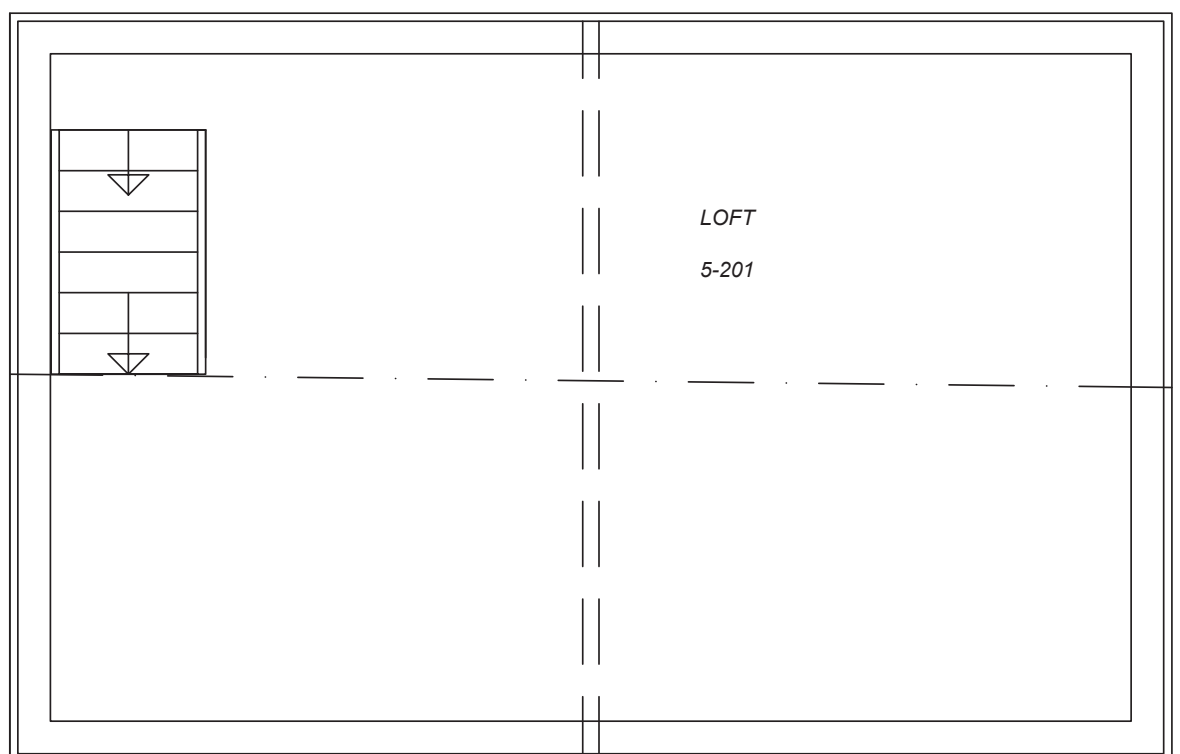
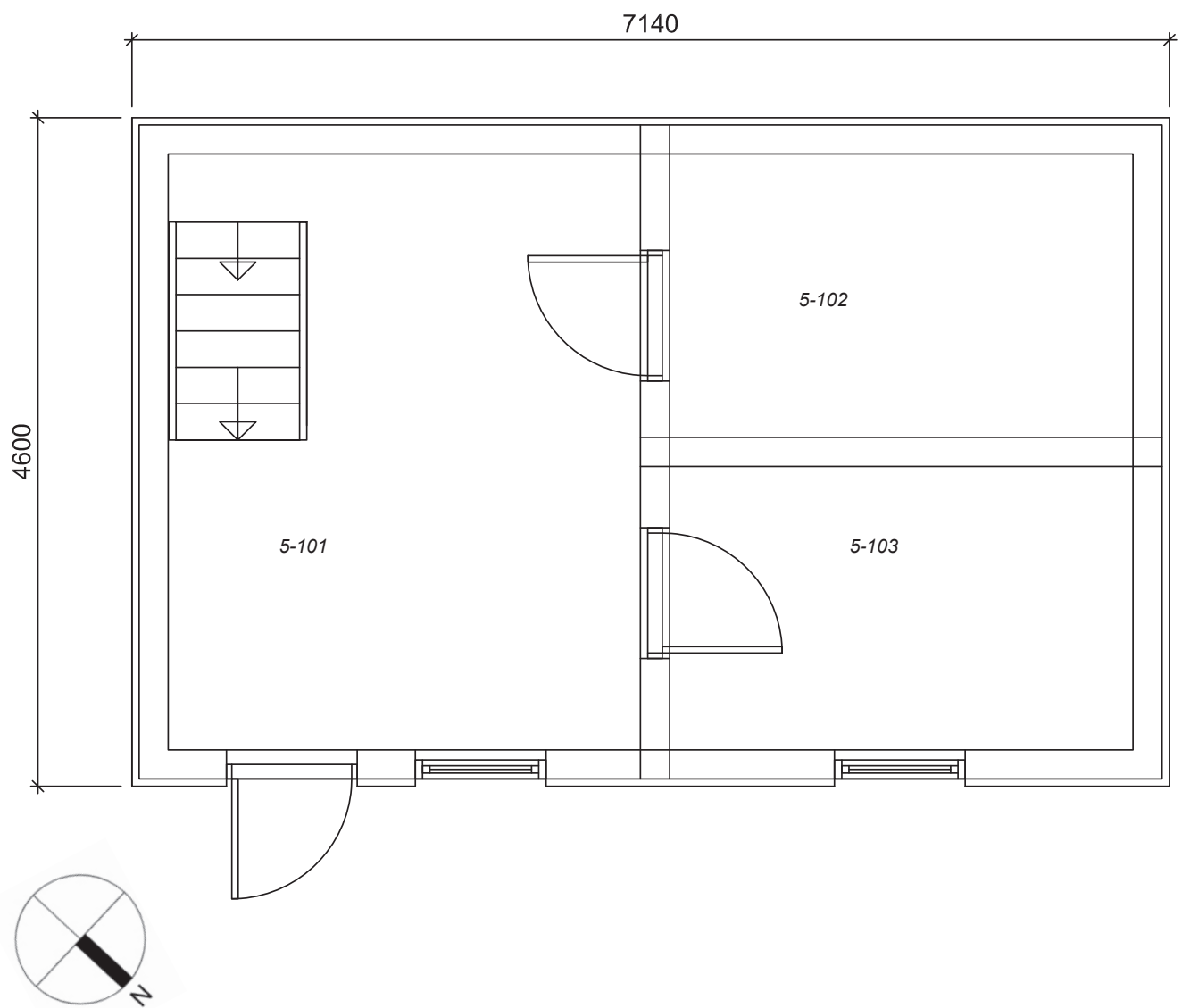
Loft

Taktekking og renne.

5. Uthus

Bygningens navn	Uthus	
Nummer i Askeladden	87453-4	
GAB nr.	191770897	
Byggnr. i fredn.vedtak	5	
Byggeår	1874	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Bryggerhus med matbod	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Uthuset er laftet og har saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med bølgeeternittplater. Uthuset har noen opprinnelige 2-fags vinduer med sprosser og noen nyere vippevinduer med løse sprosser. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite og blå.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser 2. Fundament: Naturstein 3. Grunnmur: Naturstein 4. Utvendige trapper og ramper: Betong 5. Gulv på grunn: Bjelkelag og golvbord 6. Yttervegger: Laft med trekledning og eternitt 7. Ytterdører: Speilfyllingsdør. 8. Vinduer: Trevinduer med isolerglass og løse sprosser. 9. Tak: Saltak med åser og saksesperr i midten. 10. Taktekking: Trapekokrugerte alu-plater, rød-lakkerte. Undertak med never. 11. Takrenner og nedløp: Sorte plastrenner og nedløp. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Laft 16. Etasjeskiller: Trebjelker med bord. 17. Innvendige trapper: Åpen tretrapp. 18. Piper og ildsteder: Defekt pipestokk 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon.	
Endringshistorikk	Vinduer og dør skiftet. Taktekking skiftet. Eternitt påsatt ytterveggene.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket vil være søknadspliktig.	

Over: Rom 5-103 i 1. etasje.

Under: Rom 5-102.

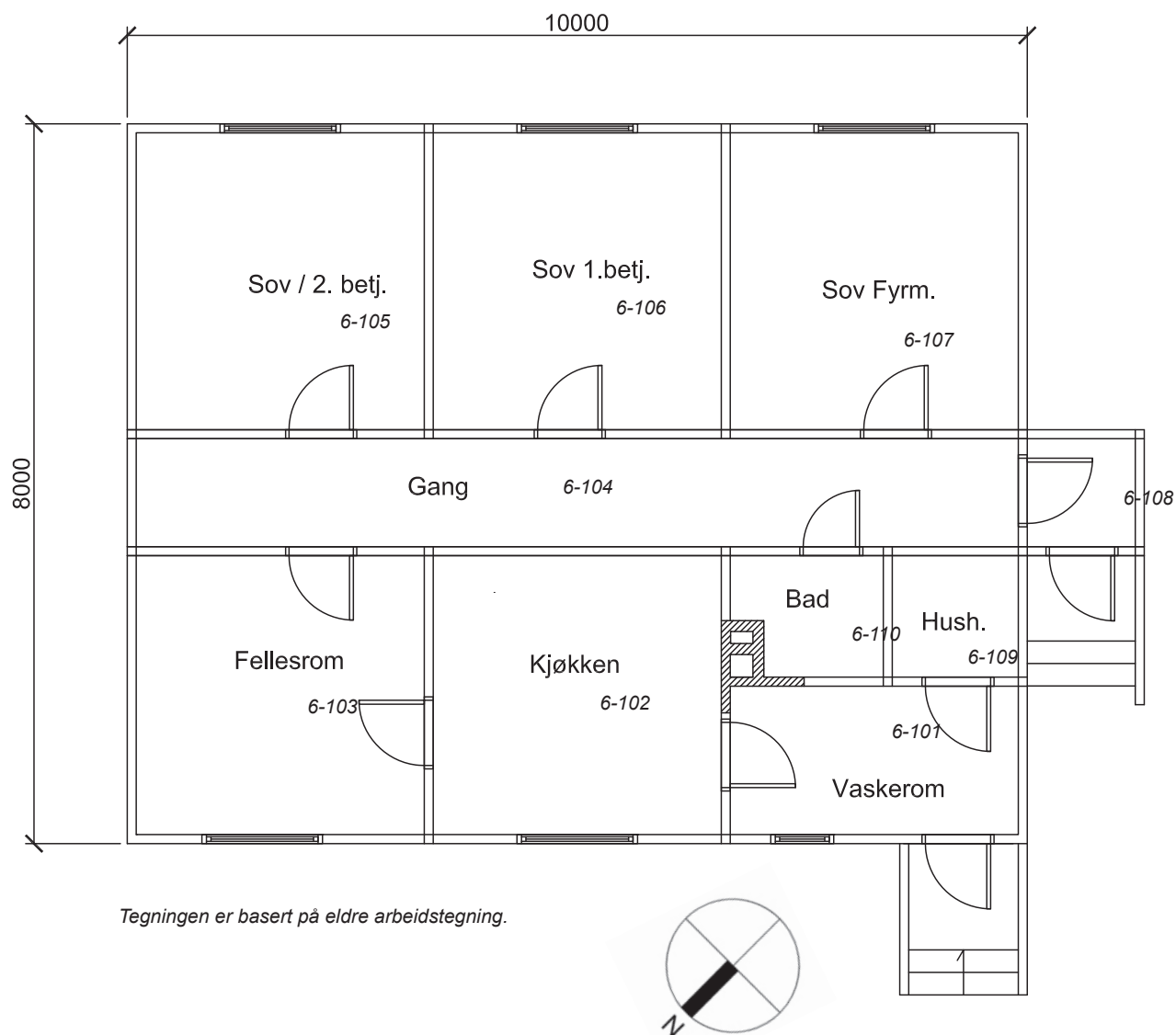
Over og under: bilder fra loftet.

Over: Rom 5-101.

6. Bolig

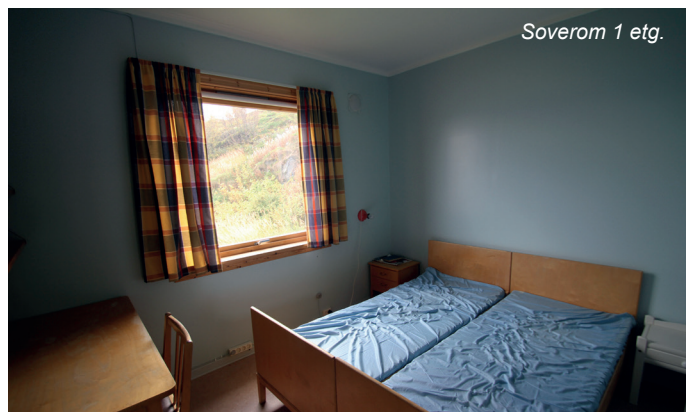
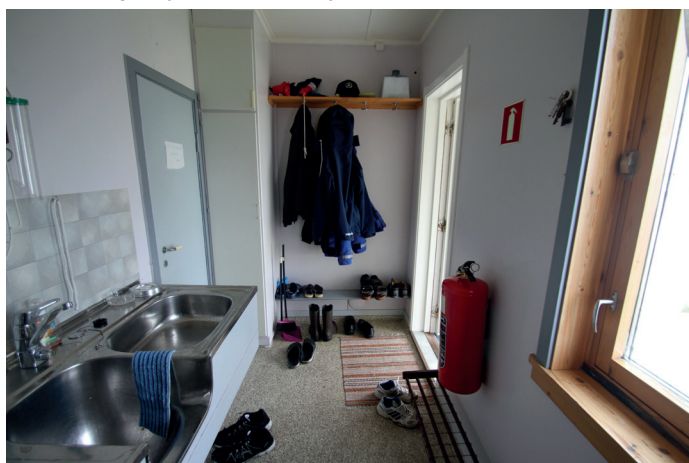
Bygningens navn	Bolig	
Nummer i Askeladden	87453-5	
GAB nr.	191770870	
Byggnr. i fredn.vedtak	6	
Byggeår	1962	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Bolig	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Boligen har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Grunnmuren er malt hvit. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med rødmalte aluminiumsplater. Inngangen er i et lite tilbygg med pulttak på vestre gavlvegg. Bygningen har vippevinduer. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite og blå.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser. 2. Fundament: Betong 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med trekledning og eternitt 7. Ytterdører: Panelte og isolerte ramtredører 8. Vinduer: H-vindu 9. Tak: Saltak. 10. Taktekking: Trapeskorrugerte aluminiumsplater, rød-lakkerte 11. Takrenner og nedløp: Glassfiber og plast 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med platevegger. 16. Etasjeskiller: Bjelkelag med himling 17. Innvendige trapper: Trestiger til loft og kjellerrom 18. Piper og ildsteder: Murt og pusset pipestokk 19. Luker og ventilasjon: Ventilhetter i yttervegg	
Endringshistorikk	Taktekking og vinduer er skiftet. Ukjent om andre ting er skiftet.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper. Når det blir behov for større istandsetting, må det vurderes om eksisterende uttrykk skal videreføres, eller om det skal gjøres en tilbakeføring til et tidligere, dokumentert uttrykk. Tiltaket vil være søknadspliktig.	

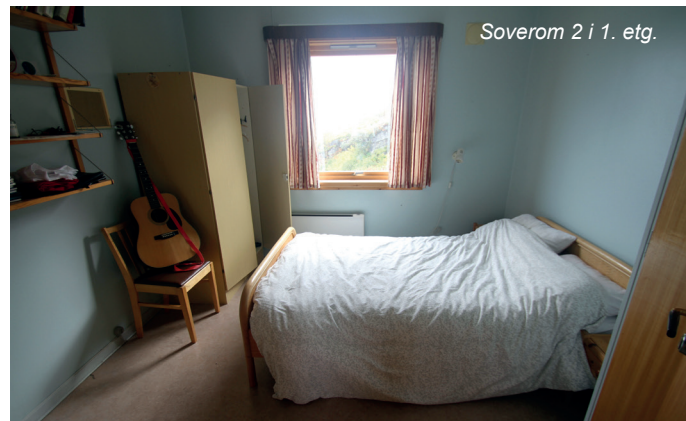

Langsgående midtgang i 1. etg

Under: Fra grovkjøkkenet i 1. etasje

Soverom 1 etg.

Soverom 2 i 1. etg.

Soverom 3 i 1. etg.

Bad i 1. etg.

Kjøkkenet i 1. etg.

Kjellerrom

7. Naust

Bygningens navn	Naust	
Nummer i Askeladden	87453-6	
GAB nr.	191770889	
Byggnr. i fredn.vedtak	7	
Byggeår	Ukjent	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Uthus	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Naustet har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående panel bortsett fra østveggen som har aluminiumsplater. Taket er tekket med rødmalte bølgeblikklater. Vindskiene og hjørnebordene er malt hvite.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med trekledning 7. Ytterdører: Labankdører 8. Vinduer: Enkle trevinduer med sprosser 9. Tak: Saltak 10. Taktekking: Bølgeblikklater 11. Takrenner og nedløp: Rødmalte blikkrenner mot SV (langs betongveien) 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Ingen 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag med bord 17. Innvendige trapper: Åpen tretrapp	
Endringshistorikk	NØ yttervegg er kledd med aluminiumsplater. Vinduer blendet.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

Fasade mot SV

Fasade mot SØ

Fasade mot NØ

Under: Detaljer yttervegg mot SØ

Under: Vegetasjon holder på fuktighet langs ytterveggen.

Over, under og til høyre: Interiør i naustet.

9. Oljekjeller

Bygningens navn	Oljekjeller	
Nummer i Askeladden	87453-9	
GAB nr.		
Byggnr. i fredn.vedtak	9	
Byggeår	Ukjent	
Byggherre / Arkitekt	Ukjent	
Opprinnelig funksjon	Oljekjeller	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Oljekjelleren er bygget ned i bakken med vegger av murt gråstein og torv på taket. Bakerovn innmurt i bakvegg.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Jord / fjell 2. Fundament: Jord 3. Grunnmur: Naturstein 4. Utvendige trapper og ramper: Stein 5. Gulv på grunn: Jordgulv 6. Yttervegger: Naturstein tørrmur 7. Ytterdører: Mangler 8. Vinduer: Defekt, enkelt trevindu med krysspross 9. Tak: Defekt, mønsås med bordtak 10. Taktekking: Torv 11. Takrenner og nedløp: Mangler 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Ingen 16. Etasjeskiller: Ingen 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Ingen	
Endringshistorikk	Det er usikkert hvilken funksjon bygningen har hatt gjennom tidene. Det har vært indikert at den har fungert som loshytte.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen kan muligens egne seg til ny bruk. Forutsetningen er at den blir restaurert.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Til tross for sterkt forfall, virker kjelleren autentisk. Vedlikehold og restaurering skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

Over: Oljekjelleren, fasade NØ.

Under: Interiør i oljekjelleren. Bakerovn i muren.

Under: Frontvegg med defekt tak.

Under: Eksisterende vindu.

Under: Sidevegg i oljekjelleren, tak defekt.

Andre objekter som ligger innenfor det fredete området:

Brønnhus ved bolig.

Interiør fra brønnhuset.

Brønn i brønnhuset.

Over og under: Meteorologiske apparater.

Landing.

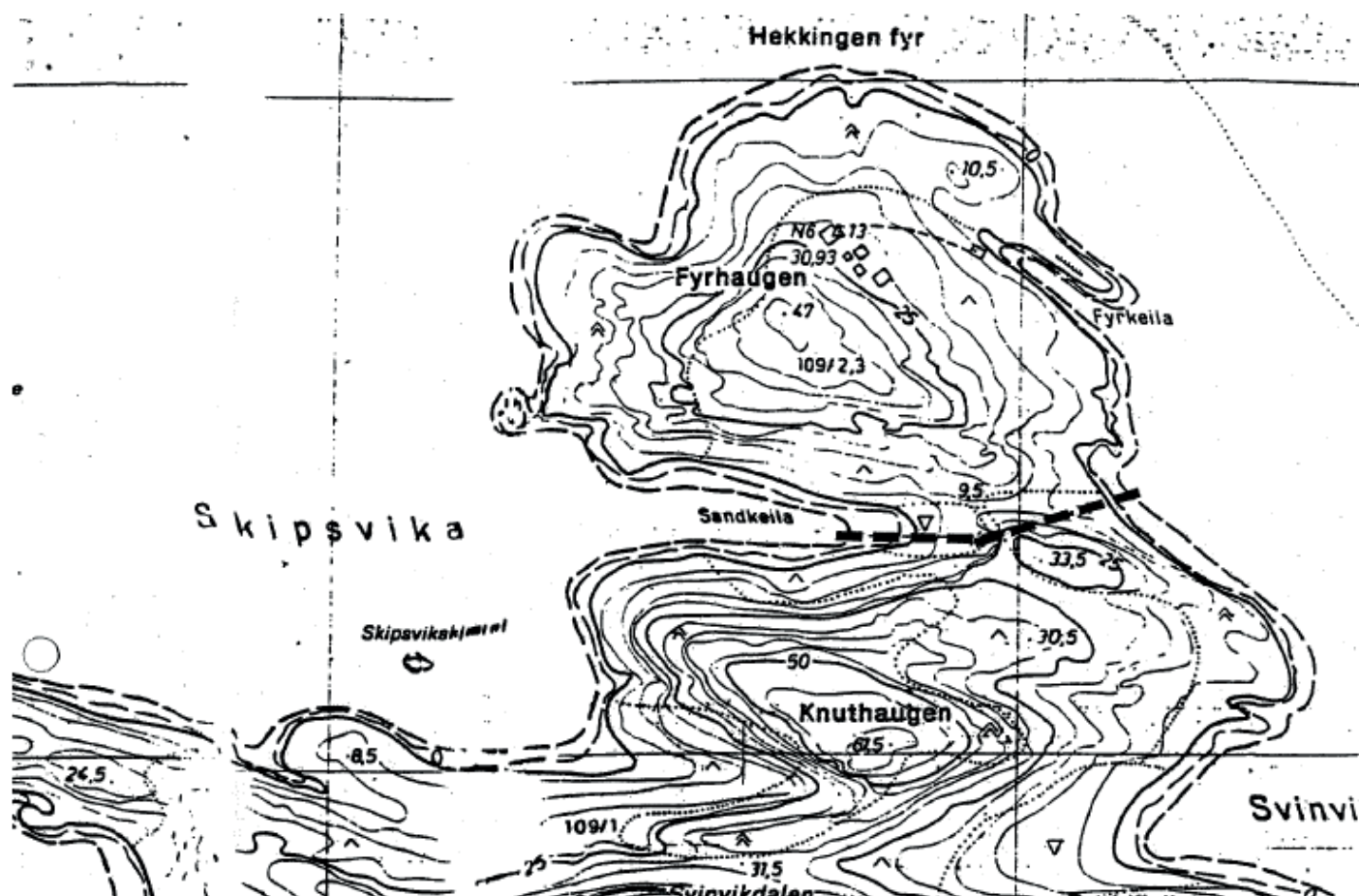

Under: Foto som antyder tidligere nausts plassering, bak og lavere enn nåværende naust

Det tidl. naustet

Det fredete området

Fra Riksantikvarens fredningsvedtak:

Omfanget av fredningen:

Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter eiendommen som fyrstasjonen ligger på, gnr. 109 bnr. 2, 3. (Se kart).

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som betong gangvei, betongtrapp med rødmalte stangjersrekkverk, sistene, brønn og tufter etter tidligere naust og landing.

Formålet med fredningen:

Formålet med fredningen av fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt bygningsanlegg tilknyttet sjøfart, fyrvesen og kystkultur med fyrtårn og øvrige bygninger på fyrstasjonen og området rundt fyrstasjonen.

Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede hele eiendommen for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Fredningsbestemmelser:

Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre anleggets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

Kystverkets kommentarer:

Skjøtsel av området:

Ved skjøtsel av uteområdet skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon. Eventuell ny beplantning skal ikke tilføre planter som ikke hørte hjemme på fyrstasjonen da den var bemannet.

Skilting:

All utendørs skilting er søknadspliktig. Det skal legges opp til en nøktern og enhetlig bruk av skilting. Skiltingen skal være i tråd med Kystverkets retningslinjer for skilting, og hovedformålet er formidling av fyrstasjonens historie. Andre offentlige myndigheters skilting skal i størst mulig grad tilpasses Kystverkets skilting.

Annet:

Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner

Region	Fredete fyrstasjoner	Bygninger	Ikke fredete fyrstasjoner	Bygninger	SUM
Sørøst	20	i Kystverkets eie	8	i Kystverkets eie	28
	Torbjørnskjær		Struten		
	Homlungen		Strømtangen Fredrikstad		
	Færder		Digerudgrunnen		
	Store Færder (ruin)		Steilene		
	Svenner		Twistein		
	Stavernsodden		Langøytingen	delvis	
	Jomfruland		Songvår		
	Strømtangen Kragerø		Søre Katland		
	Stavseng				
	Lyngør				
	Ytre Møkkalasset				
	Store Torungen				
	Lille Torungen				
	Homborsund				
	Grønningen				
	Oksøy				
	Ryvingen				
	Hatholmen				
	Lindenes				
	Lista				
Vest	12		11		23
	Eigerøy	delvis	Lille Prestskjær		
	Feistein		Viberodden		
	Kvitsøy		Flatholmen		
	Geitungen		Fjøløy		
	Utsira		Ryvarden	delvis	
	Røværsholmen		Holmengrå		
	Slåtterøy		Kvanhovden		
	Hellisøy		Hendanes		
	Utvær		Ulvesund		
	Geita		Skongenes		
	Ytterøyane		Kråkenes		
	Stabben				
Midt-Norge	19		16		35
	Runde		Svinøy		
	Grasøyane		Flåvær		
	Hogsteinen		Lepsøyrev		
	Alnes	delvis	Erkna		
	Ulla		Storholmen		
	Ona	delvis	Flatflesa		
	Kvitholmen		Bjørnsund		
	Grip		Hestskjær		
	Haugjegla		Stavenes		
	Sletringen		Tyrhaug		
	Sula	delvis	Skalmen		
	Vingleia		Terningen		
	Halten		Finnvær		
	Kjeungskjær		Asenvågøy		
	Kaura		Grinna		
	Buholmråsa		Gjeslingene		
	Kya				
	Nordøyan				
	Sklinna				
Nordland	10		8		18
	Bremstein		Ytterholmen		
	Åsvær		Træna		
	Myken		Kalsholmen		
	Landegode		Tennholmen		
	Måløy-Skarsholmen		Barøy		
	Tranøy		Moholmen		
	Skrova		Glåpen		
	Skomvær		Værøy		
	Anda				
	Andenes				
Troms og Finnmark	7		3		10
	Hekkingen		Torsvåg		
	Fugløykalven		Fruholmen		
	Slettnes		Helnes		
	Kjølnes				
	Makkaur				
	Vardø				
	Bøkfjord				
					Tils.
Totalt antall	68		46		114

✓ VÅR REF.
98/ 02580-9 LBN
Ark. B-437

VÅR DATO
- 1 NOV. 2000

Likelydende brev til:

- Kystdirektoratet
- Kystverket 5. distrikt
- Lenvik kommune
- Troms fylkeskommune

HEKKINGEN FYRSTASJON - GNR. 109, BNR. 2, 3 (STATEN V/
KYSTDIREKTORATET) - LENVIK KOMMUNE

VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER
§§ 15 OG 19, JFR. § 22

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19, jfr. § 22,
fatter herved Riksantikvaren vedtak om fredning av Hekkingen fyrstasjon gnr. 109
bnr. 2, 3.

Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Miljøverndepartementet til
Riksantikvaren ved departementets vedtak av 30. juni 1989 med endringer fastsatt
23. desember 1992.

Omfanget av fredningen

Fredningsvedtaket omfatter fyrtårnet/bolig og øvrige bygninger på fyrstasjonen i
henhold til lov om kulturminner § 15:

1. Fyr og bolig
3. Maskinhus
4. Tidl. fjøs
5. Uthus
6. Bolig
7. Naust
9. Oljekjeller

Tallene refererer seg til vedlagte kart fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson - Oslo
1986), vedlegg 2.

Fredningen gjelder fyrtårnets eksteriør og interiør og de øvrige bygningenes eksteriør
samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

Riks antikvaren
Dronningens gate 13
Postboks 8196 Dep, 0034 Oslo
Telefon: 22 94 04 00 Telefaks: 22 94 04 04 E-post: riksantikva.ren@ra.no

Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter eiendommen som fyrstasjonen ligger på, gnr. 109 bnr. 2, 3.

Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 15. september 1998 og påført Riksantikvarens stempel, vedlegg 1.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen av fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt bygningsanlegg tilknyttet sjøfart, fyrvesen og kystkultur med fyrtårn og øvrige bygninger på fyrstasjonen og området rundt fyrstasjonen.

Fredningsbestemmelser

De følgende fredningsbestemmelsene er fastsatt med hjemmel i lov om kulturminner §§ 15 og 19. Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid samt forskrift om faglig ansvarsfordeling.

1. Riving

Det er ikke tillatt å rive bygningene eller deler av disse.

2. Ombygging

a) Fyrtårnet

Det er ikke tillatt å bygge om bygningens eksteriør eller interiør.

b) De øvrige bygningene

Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør eller interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

3. Utskifting av materialer mm.

a) Fyrtårnet

Utskifting av bygningsselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningens eksteriør eller interiør, er ikke tillatt.

b) De øvrige bygningene

Utskifting av bygningsselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningenes eksteriør, er ikke tillatt.

4. Tilbakeføring

Tilbakeføring til opprinnelig eller tidligere utseende kan tillates under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på dokumentert grunnlag og etter godkjennelse av forvaltningsmyndighet.

5. Vedlikehold

Vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige byggetekniske løsninger.

6. Det fredete området

Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre anleggets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

7. Fredningen skal ikke være til hinder for den tekniske drift av fyrstasjonen.

Delegasjon av dispensasjonsmyndighet.

I henhold til Forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven av 29. mai 2000, kap. 3 § 12, er myndighet til å gi dispensasjon fra fredning og fredningsbestemmelser for områder fredet etter kulturminnelovens § 19 delegert til fylkeskommunen. I henhold til forskriftens § 12 overfører Riksantikvaren til fylkeskommunen myndighet til å gi dispensasjon fra fredning og fredningsbestemmelser for bygninger og anlegg på Hekkingen fyr som er fredet etter kulturminnelovens § 15 jfr. § 15a. Myndighetsoverføringen i henhold til den nye forskriften medfører ingen endring i forhold til fredningsforslaget. Fyret med bygninger, anlegg og området rundt skal som helhet forvaltes av fylkeskommunen.

Følger av fredningen

Når det gjelder behandling av fredete områder, bygninger og anlegg, vises det til bestemmelsene i lov om kulturminner §§ 15a-19 og 21 samt fredningsbestemmelsene over.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i verk alle typer bygningsmessige arbeider og utomhusarbeider utover vanlig vedlikehold innenfor det fredete området. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes. Er det tvil om et tiltak er å anse som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen kontaktes.

Det er eier som har ansvaret for det løpende vedlikehold av fredete bygninger, anlegg og områder.

Bakgrunn for fredningssaken

Fredningen av Hekkingen fyrstasjon har sin bakgrunn i et samarbeid mellom Kystdirektoratet og Riksantikvaren om utarbeidelse av en plan for bevaring og bruk av fyrstasjonene i landet. På grunnlag av planen er det valgt ut et representativt utvalg av landets fyrstasjoner som skal vernes gjennom fredning.

Fyrstasjonene langs kysten er markante kulturminner som på en spesiell måte er med på å karakterisere Norge som kyst- og sjøfartsnasjon. Fyrstasjonene har både

sprosser og noen nyere vippevinduer med løse sprosser. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite og blå.

Boligen (6) som er oppført på 1960-tallet, har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Grunnmuren er malt hvit. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med rødmalte bølgeblikkplater. Inngangen er i et lite tilbygg med pulttak på venstre gavlvegg. Bygningen har vippevinduer. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite og blå.

Naustet (7) har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående panel bortsett fra østveggen som har aluminiumsplater. Taket er tekket med rødmalte bølgeblikkplater. Vindskiene og hjørnebordene er malt hvite.

Oljekjelleren (9) er bygget ned i bakken med vegger av murt gråstein og torv på taket.

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som betong gangvei, betongtrapp med rødmalte stangjersrekkverk, sistene, brønn og tufter etter tidligere naust og landing.

Fyrstasjonen er bemannet.

Nærmere beskrivelse

For nærmere beskrivelse av Hekkingen fyrstasjons historie vises det til vedlagte utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug og Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket

«Nasjonal verneplan for fyrstasjoner»s vurdering

I «Nasjonal verneplan for fyrstasjoner» er det gitt følgende vurdering av Hekkingen fyrstasjon:

«Hekkingen fyrstasjon har høy aldersverdi som en av de eldste fyrstasjonene i Nord-Norge. Anlegget er en viktig del av miljøet ved innseilingen til Tromsø»

Riksantikvaren vil i tillegg bemerke

I sosial- og næringshistorisk sammenheng er fyrstasjonen et representativt eksempel på en tidligere familiestasjon. Tidligere rommet uthuset bl.a. fjøs, en funksjon som kan gi et bilde av livet på fyrstasjonen utover selve fyrdriften.

Det følger av lov om kulturminner § 15 at Riksantikvaren kan frede byggverk og anlegg, eller deler av dem, som er av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Videre kan Riksantikvaren i henhold til lov om kulturminner § 19 frede et område rundt et fredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet.

På bakgrunn av vurderingene ovenfor finner Riksantikvaren at Hekkingen fyrstasjon er et så verdifullt bygningsanlegg i både kulturhistorisk og arkitektonisk sammenheng at det oppfyller betingelsene for fredning etter bestemmelsen i § 15. Det er spesielt fyrstasjonens beliggenhet Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi.

Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området, i henhold til bestemmelsen i § 19. Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede hele eiendommen for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Saksgang frem til fredningsvedtaket

Varsel om igangsettelse av fredningssak ble i samsvar med lov om kulturminner § 22.1 meddelt Kystverket 5. distrikt, Lenvik kommune og Troms fylkeskommune i brev av 6. september 1995. Samtidig ble meldingen kunngjort i Norsk lysingsblad, Troms Folkeblad A/S og Nordlys. Det er ikke kommet inn uttalelser til varselet.

Det ble deretter utarbeidet fredningsforslag som ble sendt på høring til berørte parter i brev av 19. oktober 1998. Forslaget ble samtidig lagt ut til offentlig ettersyn i Lenvik kommune, Troms fylkeskommune samt kunngjort i Norsk lysingsblad, Troms Folkeblad A/S og Nordlys. Det er kommet inn en (1) uttalelse til fredningsforslaget fra Kystverket 5. distrikt i brev av 25. november 1998. Kystverket 5. distrikt har ingen innvendinger til fredningsforslaget, men forutsetter at nødvendige midler blir stilt til rådighet for at vedtatt verneplan kan gjennomføres i sin helhet uten at dette skal gå ut over operativ virksomhet innen Kystverket 5. distrikt. Dette har Kystverket tatt opp med Kystdirektoratet.

Fredningsforslaget av 19. oktober 1998 ble i brev av 15. januar 1999 oversendt Lenvik kommune for behandling i kommunestyret.

Riksantikvaren har mottatt brev av 7. juli 2000 fra Lenvik kommune. Lenvik kommune vedtok å godkjenne fredningsforslaget for Hekkingen fyrstasjon i kommunestyremøte 27. april 2000. På bakgrunn av kommunestyrets vedtak og ovenstående begrunnelse finner Riksantikvaren det riktig å fatte vedtak om fredning av Hekkingen fyrstasjon.

Opplysninger om klageadgang og tinglysing

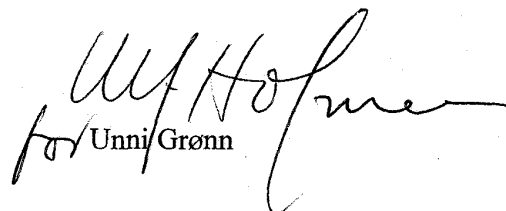
Riksantikvarens fredningsvedtak kan påklages til Miljøverndepartementet, jfr. Forvaltningslovens § 28. Eventuell klage skal stiles Miljøverndepartementet, men sendes Riksantikvaren.

Klagefrist er 3 uker innen mottakelsen av fredningsvedtaket. Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med lov om kulturminner § 22,5.

Vennlig hilsen

Nils Marstein
riksantikvar

for Unni Grønn

Vedlegg: - Kart, datert 15. september 1998
- Kopi av utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Gjenpart

m/vedlegg:- Miljøverndepartementet
- Troms fylkeskommune, Kulturetaten
- Fylkesmannen i Troms, Miljøvernavd.

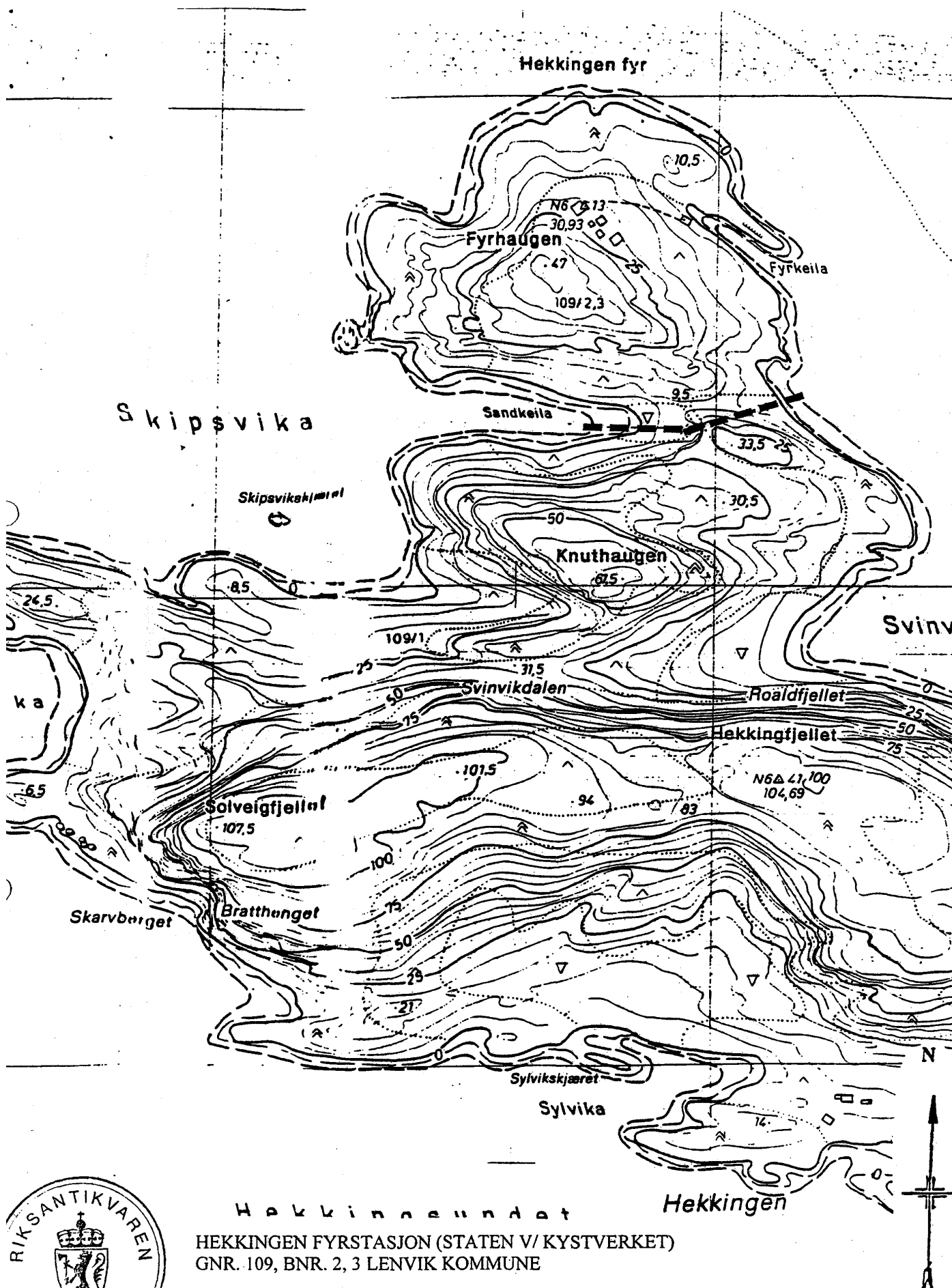
Likelydende brev til:

Kystdirektoratet
Postboks 8158 Dep
0033 Oslo

Kystverket 5. distrikt
Postboks 263
9751 Honningsvåg

Lenvik kommune
Postboks 12
9301 Finnsnes

Troms fylkeskommune
Postboks 25
9001 Tromsø

Hekkingenundat
HEKKINGEN FYRSTASJON (STATEN V/ KYSTVERKET)
GNR. 109, BNR. 2, 3 LENVIK KOMMUNE

— — — — — AVGRENSNING AV FREDNINGSOMR.

15. SEPTEMBER 1998, RIKSANTIKVAREN

Målestokk 1: 5000

Hekkingen fyrstasjon

BELIGGENHET:

Malangen, på nordøstsiden av Senja, på Hekkingens nordpynt. 69 36,1 17 49,8. G.nr. 40, b.nr. 2, Lenvik kommune

OPPRETTET:

1859

FYRBYGNING:

Hvitt trehus med lavt tårn, 9,8 m

LYSKARAKTER:

Grp.okk. 2 fm. Sektorer: 2 klipp-, 3 hvite og 5 fargede

LYSSTYRKE:

27 000 cd (2. orden)

LYSETS HØYDE:

22,8 m over høyvann

LYSVIDDE:

14,6 n mil

BRENNETID:

10.8.—26.4.

RADIOFYR:

1962, rekkevidde 50 n mil

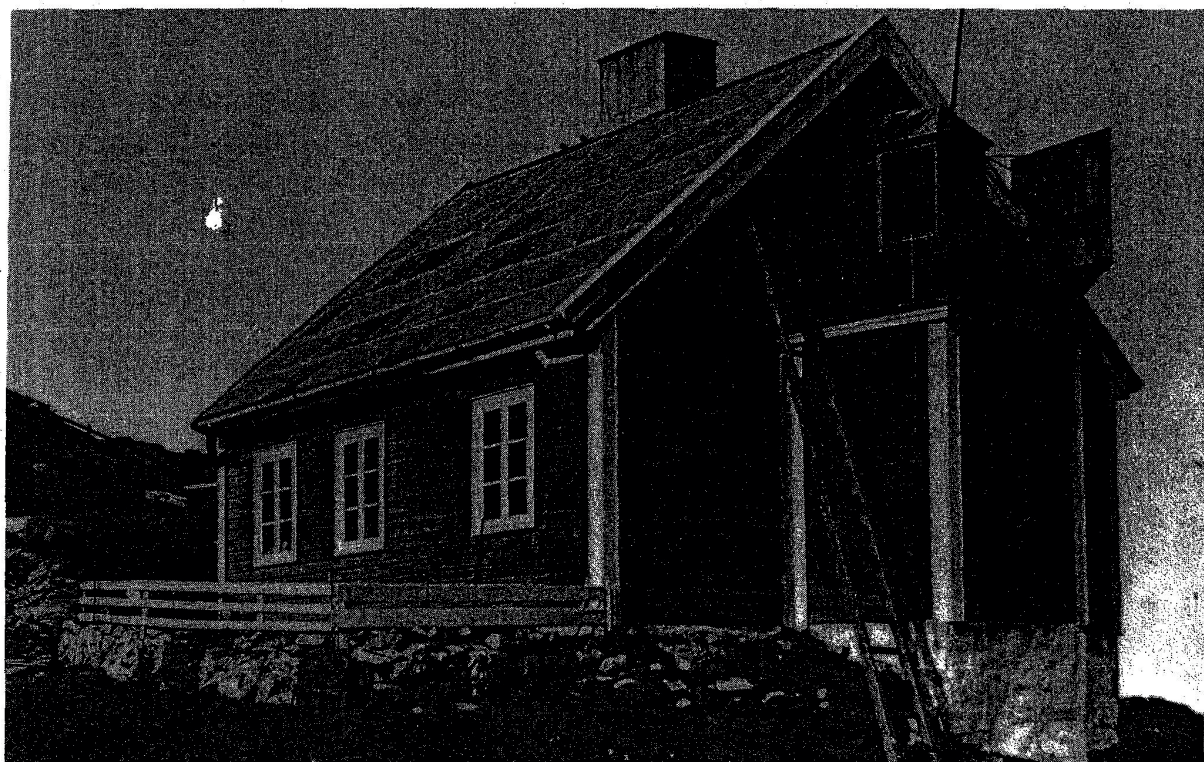
Fyrkommisjonen av 1840 uttalte at det med tiden burde etableres et innseilingsfyr på eller ved Hekkingen, men at man foreløpig måtte hjelpe seg med dagmerker. I 1851 ble det på den høyeste toppen av Hekkingen bygd en stor varde med form som en avkortet kjegle. Varden står der fremdeles.

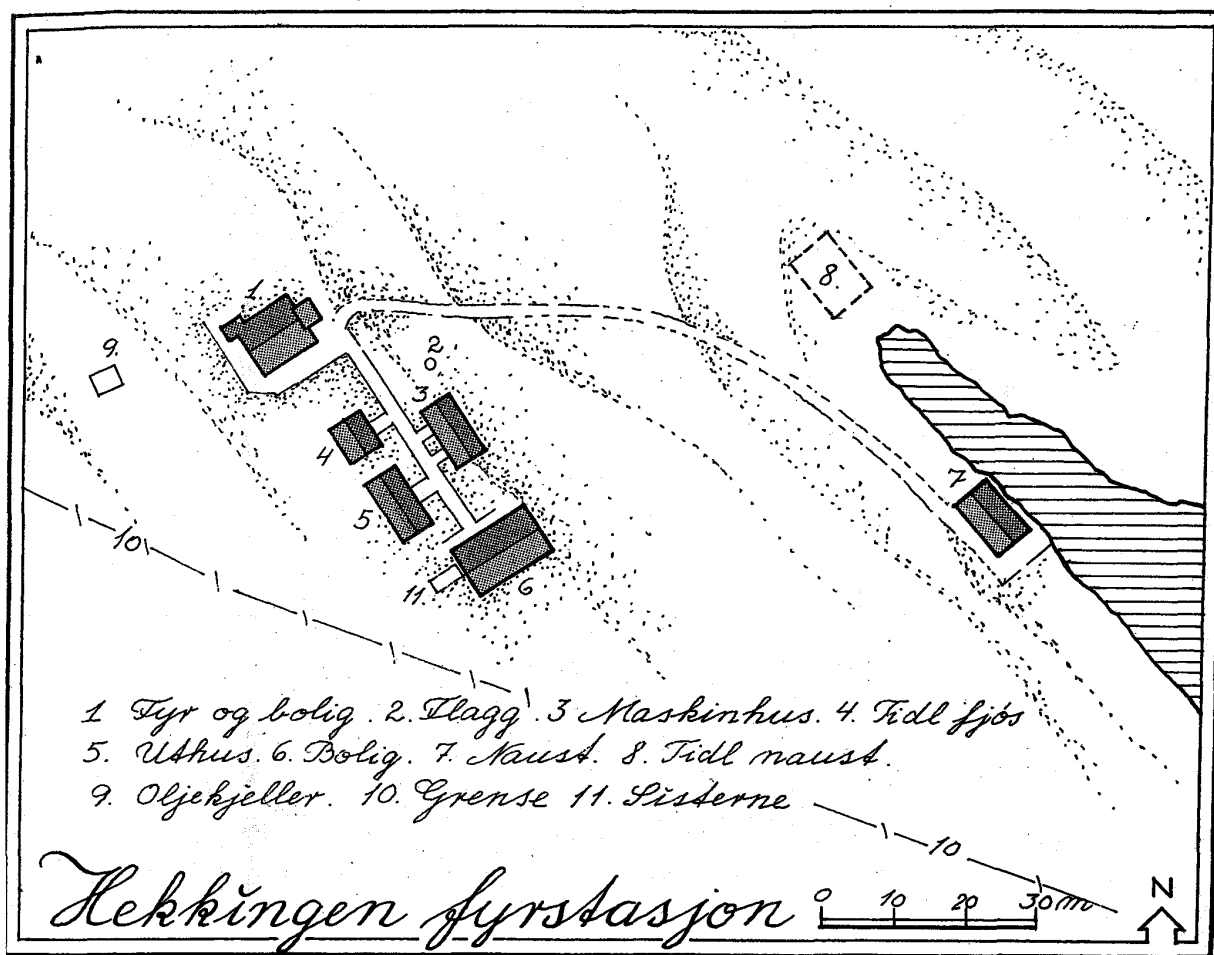
Fyrkommisjonen av 1855 tok opp igjen spørsmålet om et fyr på Hekkingen. Når et kystfyr ble etablert på Andenes, mente kommisjonen det ville være et savn for skipstrafikken ikke å ha et innseilingsfyr på Hekkingen når skip skulle ta seg inn Malangen, hovedinnløpet til Tromsø.

I budsjetterminen 1857—60 ble det bevilget midler til Hekkingen fyr, etter et overslag på 6822 spd. En fyrbygning i laftverk på 16 x 10 alen med et lavt tårn ble oppført, foruten et uthus i laftverk samt et naust med båtopptrekk og en liten sjøbod. Vest for fyrbygningen ble det murt opp en liten oljekjeller i gråstein. For grunnstykket til fyrstasjonen ble det betalt 160 spd. Et 4. ordens linseapparat ble installert i fyrlyktehuset, som var levert fra Nes jernverk.

Arbeidsbestyrer ved Hekkingen var Le Maire, som samtidig stod for byggingen av Andenes fyr. Hekkingen fyr ble tent 24. september 1859, og Le Maire søkte og fikk stillingen som fyrvokter. Allerede tre år senere søkte han avskjed, men ble i 1868 ansatt som bygningskyndig assistent i fyrvesenet.

Hekkingen fyrstasjon sett fra øst, med den første fyrbygningen. Merk den utvendige skjermen for fyrlyset. Foto Kystdirektoratet.

Over: Tegning etter kroki fra 1911, rev. 1981.

I 1874 ble det bygd et bryggerhus med matbod.

Nye lamper for parafinolie ble montert i 1883. Samme år var det fullstendig vannmangel på fyrstasjonen i 6—7 uker, og vann til folk og kreaturer måtte fraktes med båt. Dette gav støtet til at taket på fyrbygningen ble hellelagt, og en vannbeholder ble støpt slik at man kunne benytte regnvann.

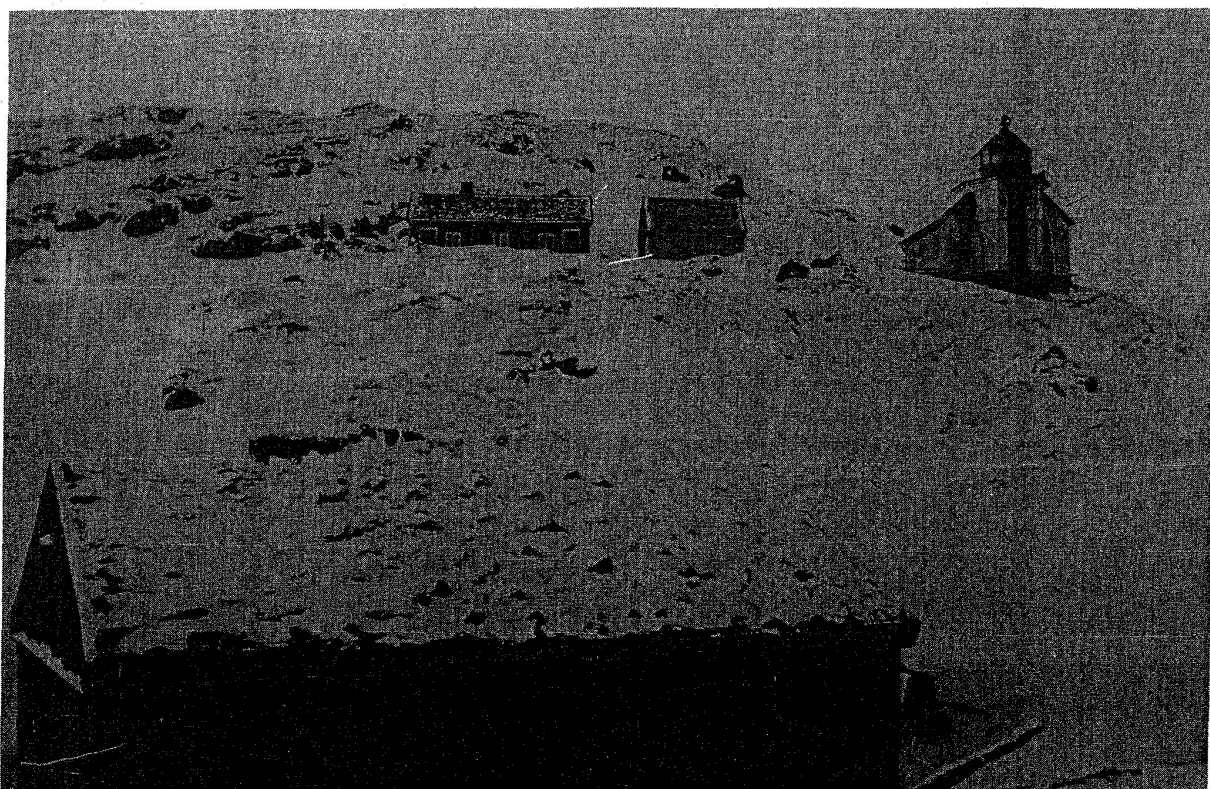
Det går frem av dokumenter at en los i 1888 ble innvilget tillatelse til opphold på fyret for å holde itkikk etter fartøyer som skulle ha los. Det går ikke frem hvor lenge denne ordningen varte.

Hekkingen fyr ble forandret og forsterket i 1901. Det ble montert en større lykt og et nytt fyrapparat med en 2. ordens linse (midtparti). Fullstendig ny kjerming ble foretatt med klipp- og fargede sektorer. Det ble også foretatt utbedringer i havnen, det ble oppført en beskyttelsesmur ved landingen og anlagt en kai med kran.

Etter at stasjonen ble forandret til tårnstasjon

ble det i 1962 etablert et radiofyr med kontinuerlig sending og en rekkevidde på 50 n mil. Det ble da ansatt en fyrbetjent i tillegg. Året etter ble stasjonen elektrifisert med strøm fra egne dieselaggregater. Disse ble plassert i et maskinhus hvor det også var innredet batterirom og et vaktrom. En ny bolig ble bygd med felles stue, kjøkken og bad, og ett værelse til hver av betjeningen på tre.

Gjennom årene har det ved Hekkingen fyrstasjon vært to ulykker med tap av menneskeliv. Den 14. mars 1871 omkom fyrvokter Bernt Olsen på hjemtur fra poststedet Laukvik på Senja. Datteren overtok fyrvokterstillingen midlertidig inntil hun ble avløst av den nyansatte fyrvokteren. Den 21. mai 1904 omkom postfører Paul Everland da han var på hjemtur fra fyret. Enken på 28 år, som var sykkelig og nesten blind, satt igjen med et barn på ni måneder. Hun ble bevilget en årlig pensjon på kr. 150,- inntil barnet fylte 18 år.

Over: Hekkingen fyrstasjon sett fra øst. Her ses fyrbygningen fra 1901 med høyere tårn. Foto Kystdirektoratet.

Under: Hekkingen fyrstasjon sett fra vest. Til høyre boligen bygd 1962. I bakgrunnen Malangen, med innseilingen fra havet. Foto 1980.

